

Marijampolės apskrities ekonominės specializacijos apžvalga

Pristatymas

2017 m. rugsėjo 13 d.

CONFIDENTIAL AND PROPRIETARY

Any use of this material without written permission of UAB Strategy Labs is strictly prohibited

Šiandien Marijampolės apskritį apžvelgsime iš 2 pusių: socio-ekonominių rodiklių ir ekonominės specializacijos perspektyvos nacionaliniame kontekste

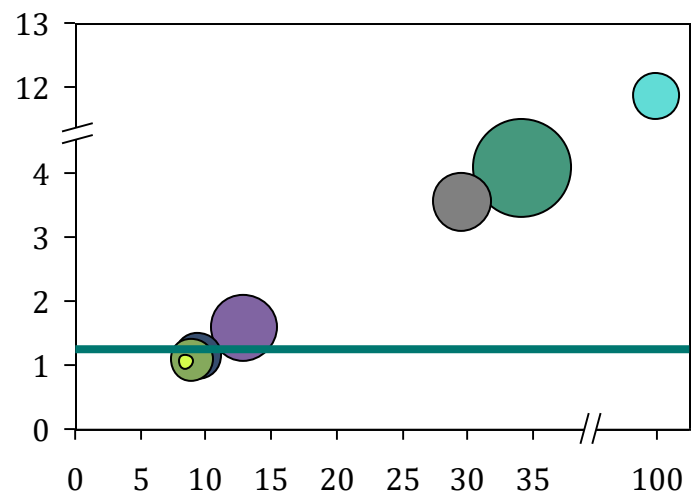
Socio-ekonominių rodiklių apžvalga

- Demografiniai rodikliai
- Darbuotojai ir nedarbas
- Švietimas ir kvalifikacija
- Verslumas ir inovacijos
- Verslo infrastruktūra

Ekonominė specializacija

- Lokacijos koeficiento (LQ) metodas pagal pridėtinę vertę 2012-2016 m. - atskirų savivaldybių ir visos apskrities lygis
- Alytaus kraštui svarbiausių sektorių klasteriai Lietuvoje

Turinys

Prisistatymas

Socio-ekonominiai rodikliai

Ekonominė specializacija

Apibendrinimas ir diskusija

Analizuojami socio-ekonominiai rodikliai

Žmogiškasis kapitalas

- **Demografinės tendencijos:** gyventojų skaičiaus pokytis, vidaus ir išorinė migracija, amžiaus kaita
- **Darbuotojai:** užimtų gyventojų skaičius ir nedarbo lygis, vidutinis atlyginimas, socialines pašalpas gaunantys gyventojai
- **Išsilavinimo lygis ir kvalifikacija:** aukštąjį ir profesinį išsilavinimą įgijusių gyventojų kiekis, jų kvalifikacijos sritys
- **Regiono aprėptis** pagal GPM perlaidas

Verslumas ir inovacijos

- **Įmonių skaičiaus pokytis,** sparčiai augančių įmonių („Gazelių“) dominavimas
- **Investicijos:** tiesioginės užsienio investicijos, investicijos į MTEP

Verslo infrastruktūra

- **Materialinės investicijos**
  - Galimybės kurtis LEZ, bendradarbiavimas su verslo ir technologijų slėniais
  - Mobilaus interneto aprėptis ir kiti resursai
-

Turinys

Prisistatymas

Socio-ekonominiai rodikliai

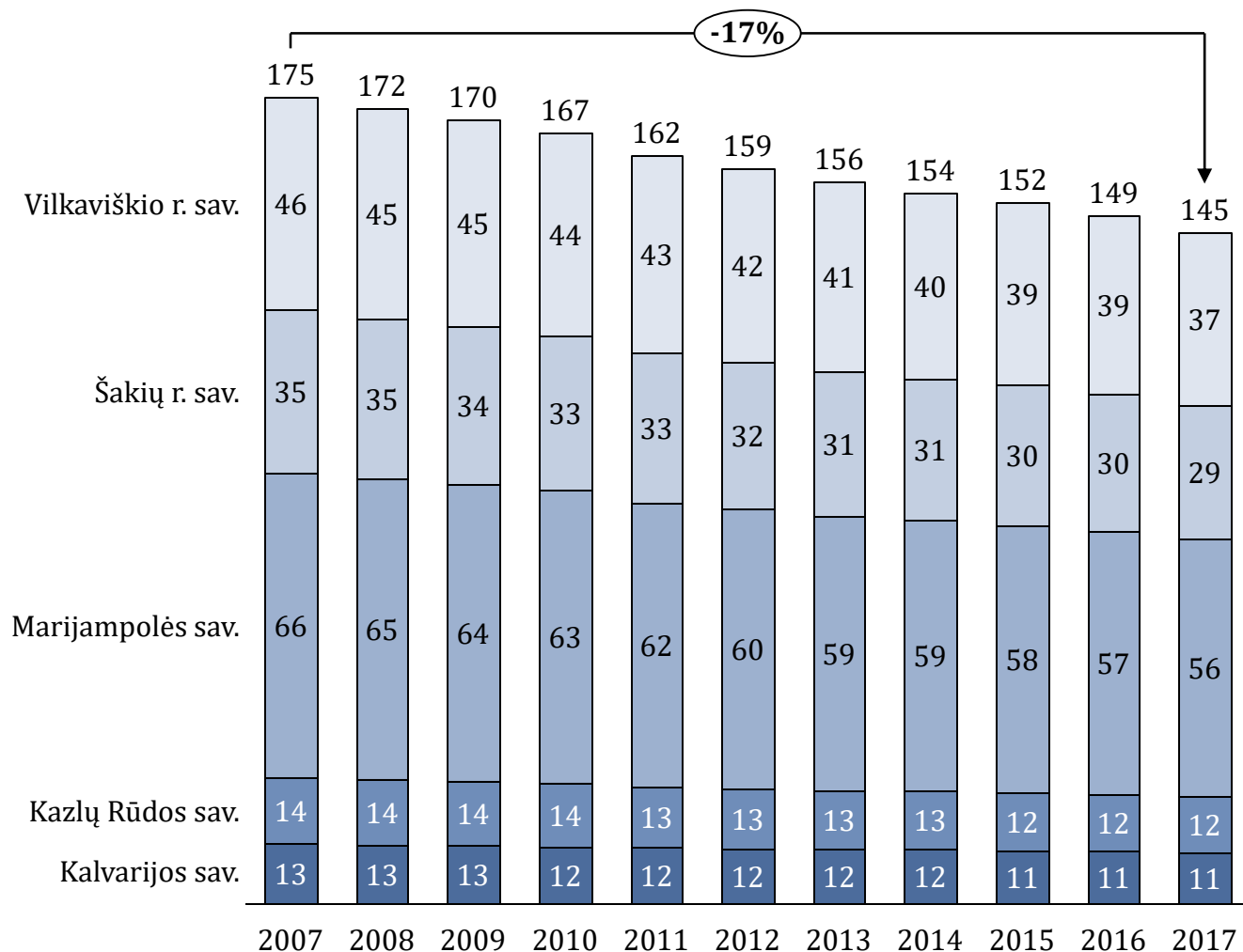
- Žmogiškasis kapitalas
- Verslumas ir inovacijos
- Infrastruktūra

Ekonominė specializacija

Apibendrinimas ir diskusija

Per dešimtmetį Marijampolės apskrities gyventojų skaičius sumažėjo beveik 30 tūkstančių

Gyventojų skaičius metų pradžioje (tūkst.), 2007 – 2017 m.

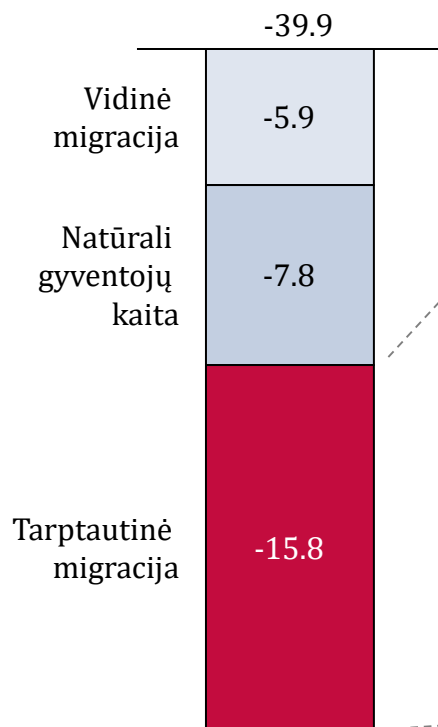

Komentarai

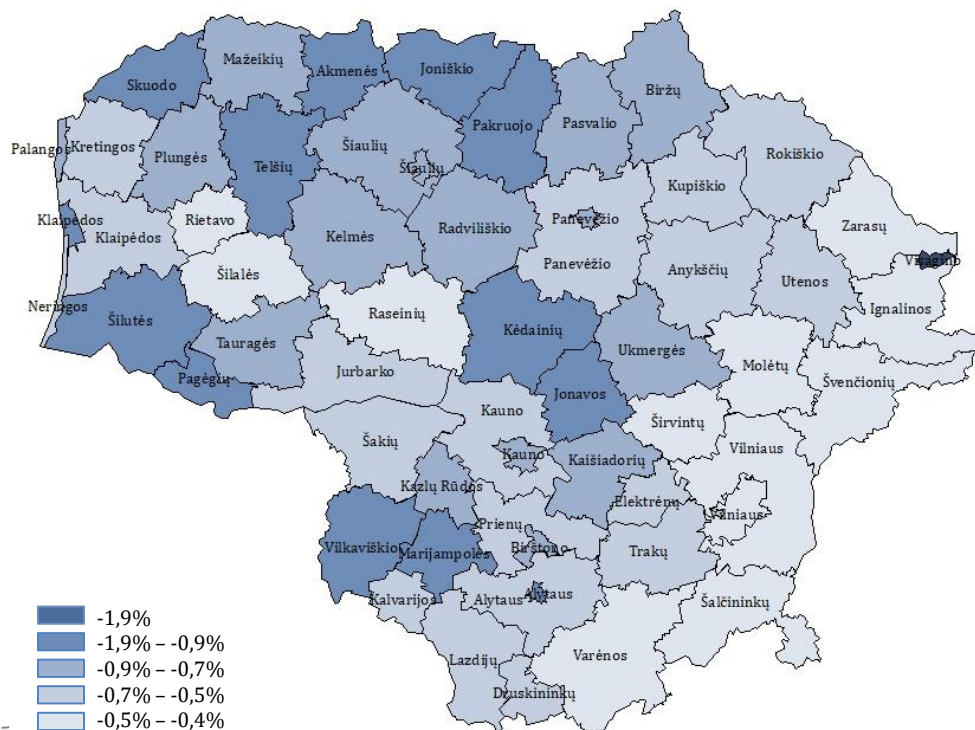
- 2007 - 2016 m. Lietuva sumažėjo 402 tūkst. arba 12.4% gyventojų.
- Neigiamas gyventojų skaičiaus tendencijas lėmė emigracija (70% pokyčio) ir neigiama natūrali kaita.
- Per tą patį laikotarpį Marijampolės apskrityje sumažėjo beveik 30 tūkst. gyventojų.
- Iš Marijampolės apskrities į kitas šalis emigravo virš 15 tūkst. gyventojų, o į kitas savivaldybes – dar 6 tūkst.

Visos Lietuvos savivaldybės fiksavo neigiamus tarptautinės migracijos rodiklius – tačiau Šiaurės vakarų Lietuva nukentėjo labiausiai

Marijampolės apskrities gyventojų pokytis,
Tūkst. 2007-2017 m

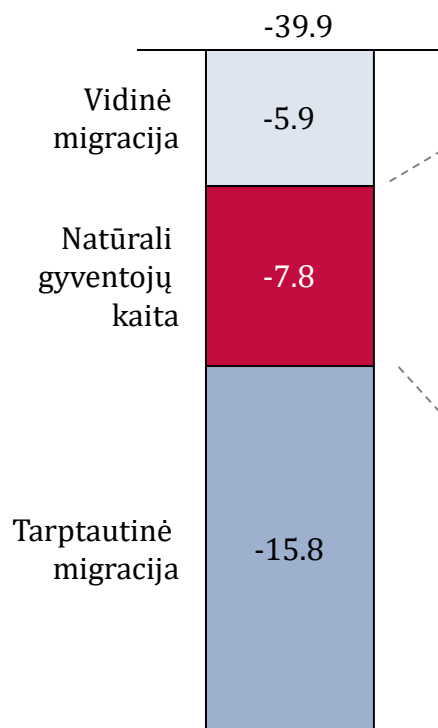
Neto tarptautinė migracija (% nuo visų gyventojų), 2012-2016 m

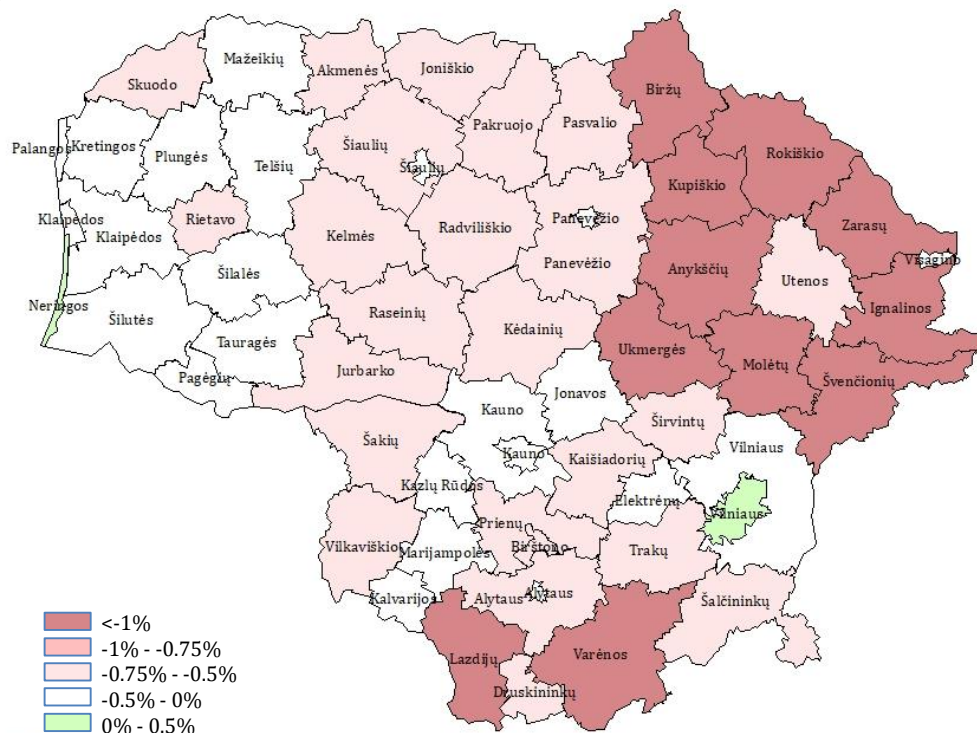
- Visose Lietuvos savivaldybėse tarptautinės migracijos rodiklis (neto) yra neigiamas, tačiau šiaurės vakarų Lietuva yra ypač paveikta tarptautinės migracijos.
- Marijampolės apskrityje santykinai daugiausia gyventojų emigravo iš Vilkaviškio ir Marijampolės savivaldybių.

Natūrali kaita Lietuvoje yra neigiama, tačiau stipriausiai nukentėjusi vidurio ir rytų Lietuva

Marijampolės apskrities gyventojų pokytis,
Tūkst. 2007-2017 m

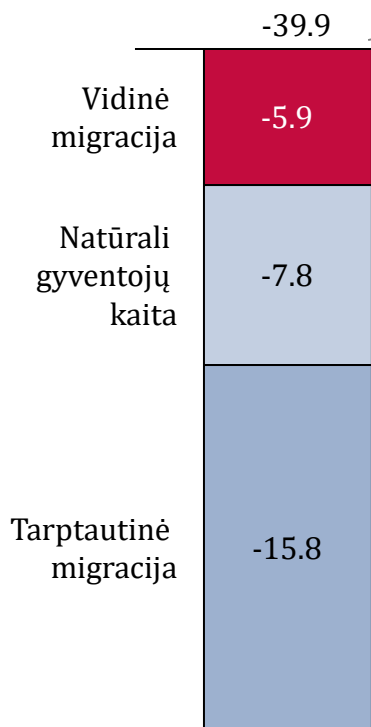
Natūrali gyventojų kaita (% nuo visų gyventojų), 2012-2016 m

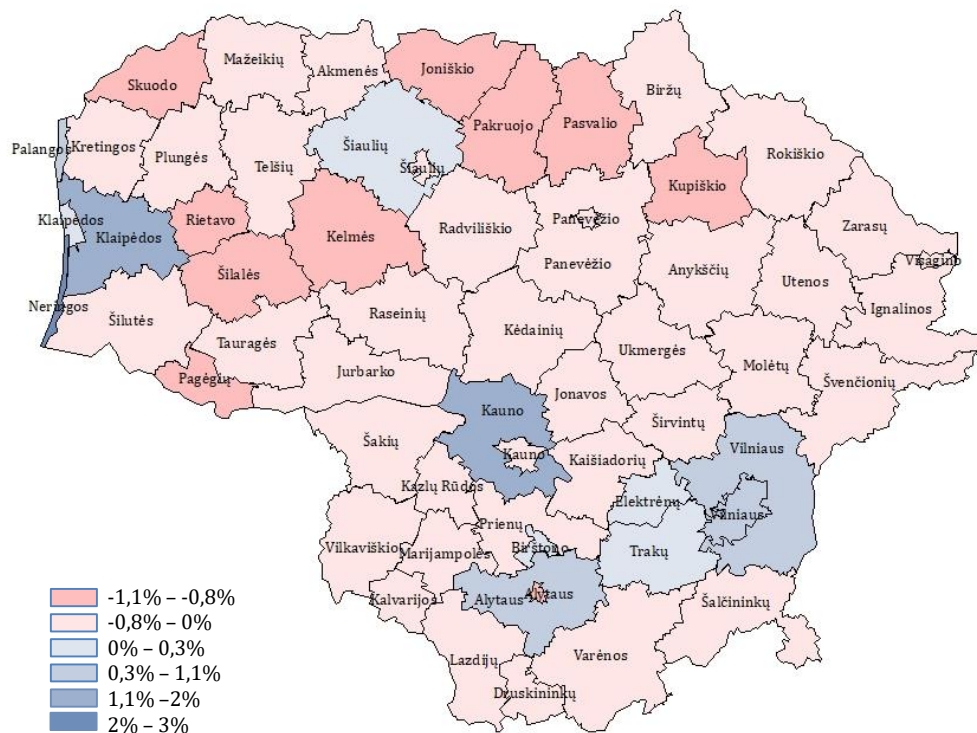
- Lietuvos natūralios gyventojų kaitos rodiklis yra neigiamas (-0.36%) ir vienas prasčiausių Europoje (EU28 vidurkis +0.02%).
- Vienintelės savivaldybės turinčios teigiamą prieaugį – Vilniaus miesto ir Neringos.
- Marijampolės regionas Lietuvos kontekste turi didesnę nei vidutinę neigiamą prieaugį.

Vidaus migracija teigiama iš esmės tik didžiųjų miestų rajonuose bei rajonuose su išskirtinės gyvenimo kokybės sąlygomis

Marijampolės apskrities gyventojų pokytis,
Tūkst. 2007-2017 m

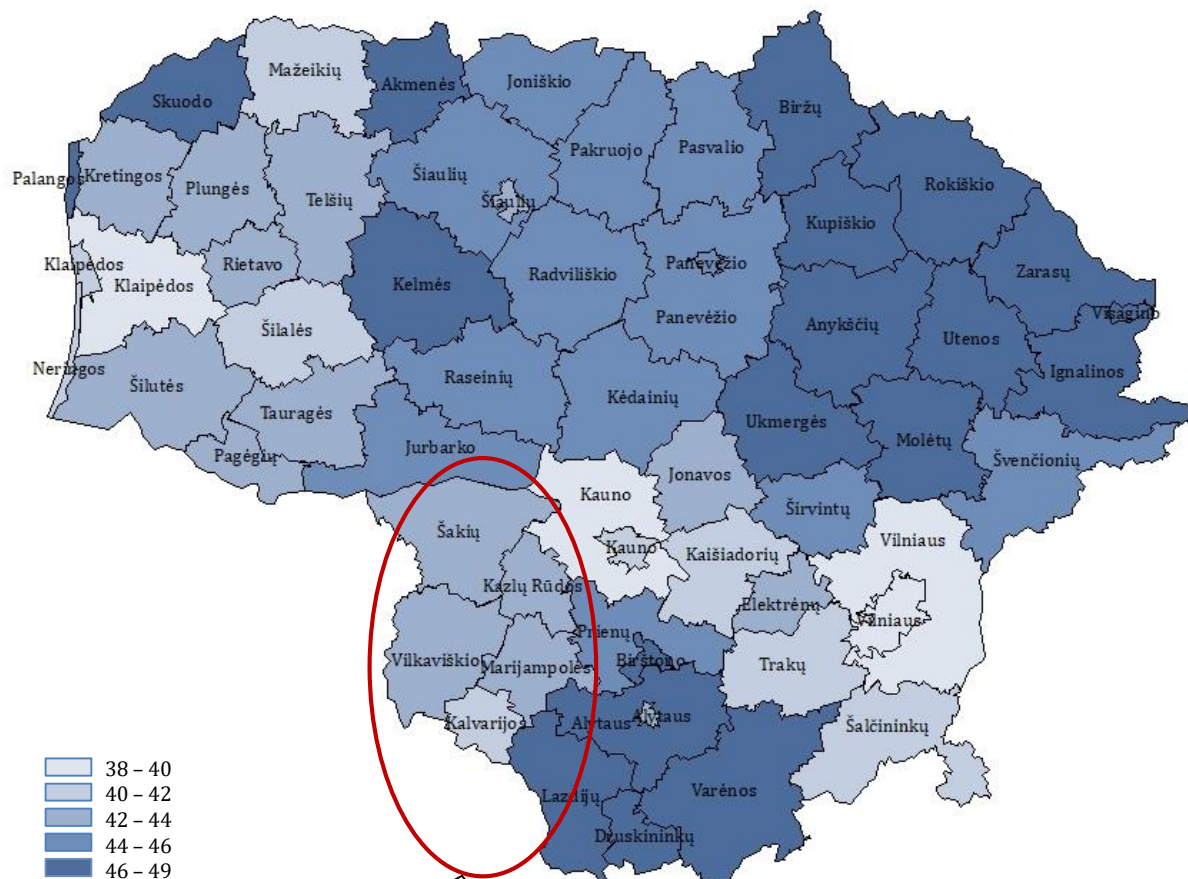
Neto vidaus migracija (% nuo visų gyventojų), 2012-2016 m

- Vidaus migracija rodo, kad gyventojai iš didžiųjų Lietuvos miestų kraustosi gyventi į jų rajonus
- Šiaurės vakarų Lietuvoje gyventojų skaičius stipriai mažėja ne tik dėl tarptautinės bet ir dėl vidinės migracijos
- Marijampolės apskrityje vidaus migracija neigiama visose savivaldybėse

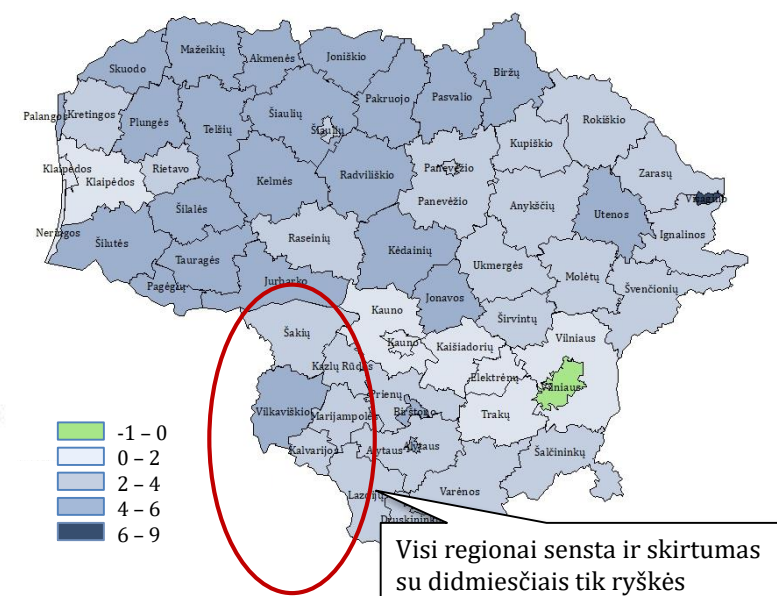
Visose Lietuvos savivaldybėse, išskyrus Vilniaus miestą, vidutinis gyventojų amžius padidėjo lyginant 2010-2016 metus

Medianinis gyventojų amžius, 2016 metų pradžioje

Kalvarijos savivaldybė yra santykinai jaunesnė nei likusi Marijampolės apskritis

Medianinio gyventojų amžiaus pokytis 2010-2016 m.

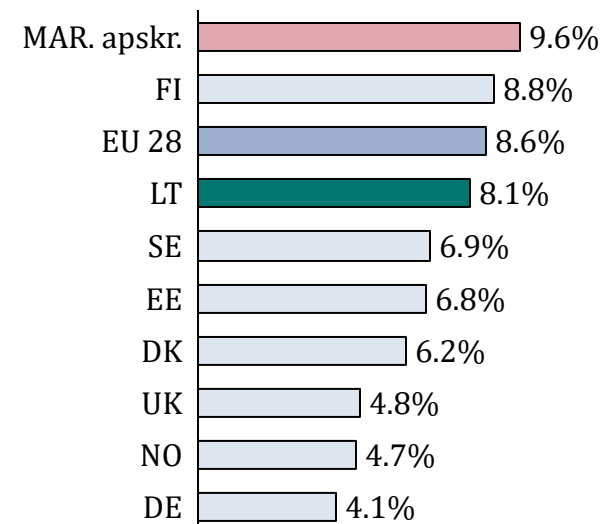
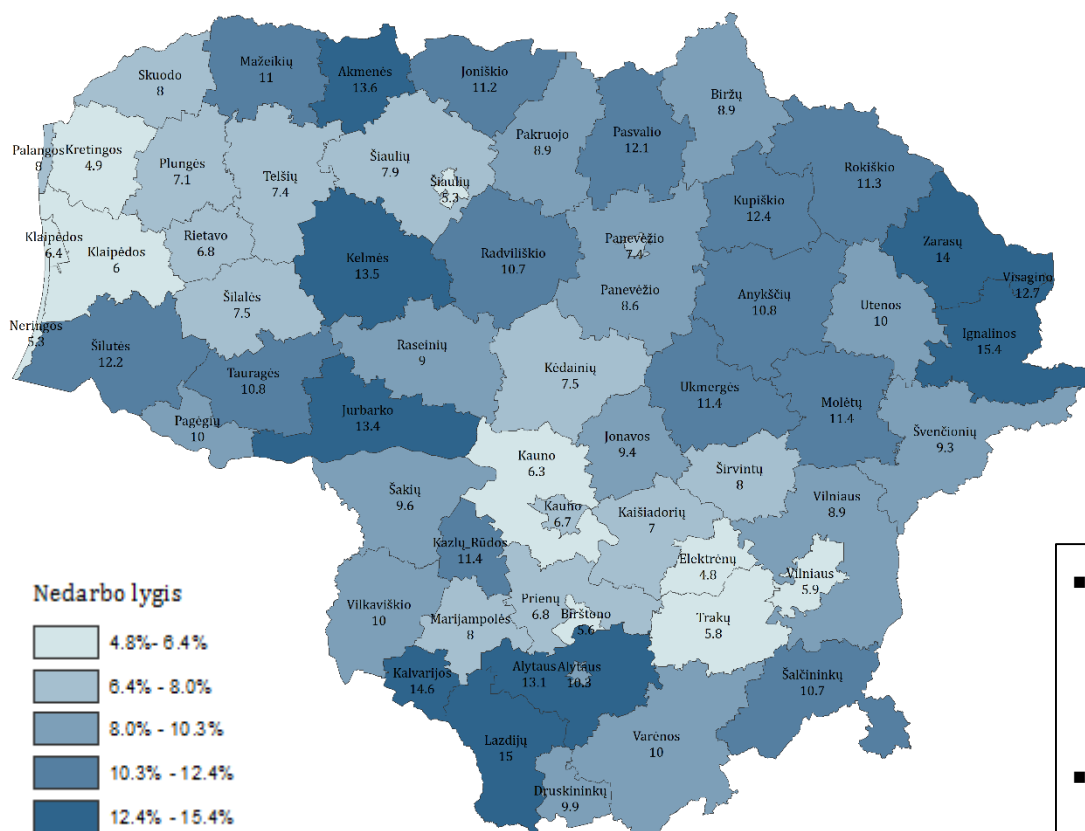
Visi regionai sensta ir skirtumas su didmiesčiais tik ryškės

- Didžiausias gyventojų senėjimas pastebimas šiaurės vakarų Lietuvoje
- Didžiausia darbingo amžiaus žmonių koncentracija yra didžiuosiuose miestuose ir aplink juos esančiose savivaldybėse
- Didžiuosiuose miestuose ir jų rajonuose amžiaus mediana beveik nepakito, tu tarpu Vilniaus mieste vidutinis gyventojų amžius sumažėjo vieneriais metais

Marijampolės apskrityje nedarbo lygis yra aukštesnis nei visos Lietuvos vidurkis

Nedarbo lygis Lietuvoje (% nuo darbingo amžiaus žmonių sk.), 2016

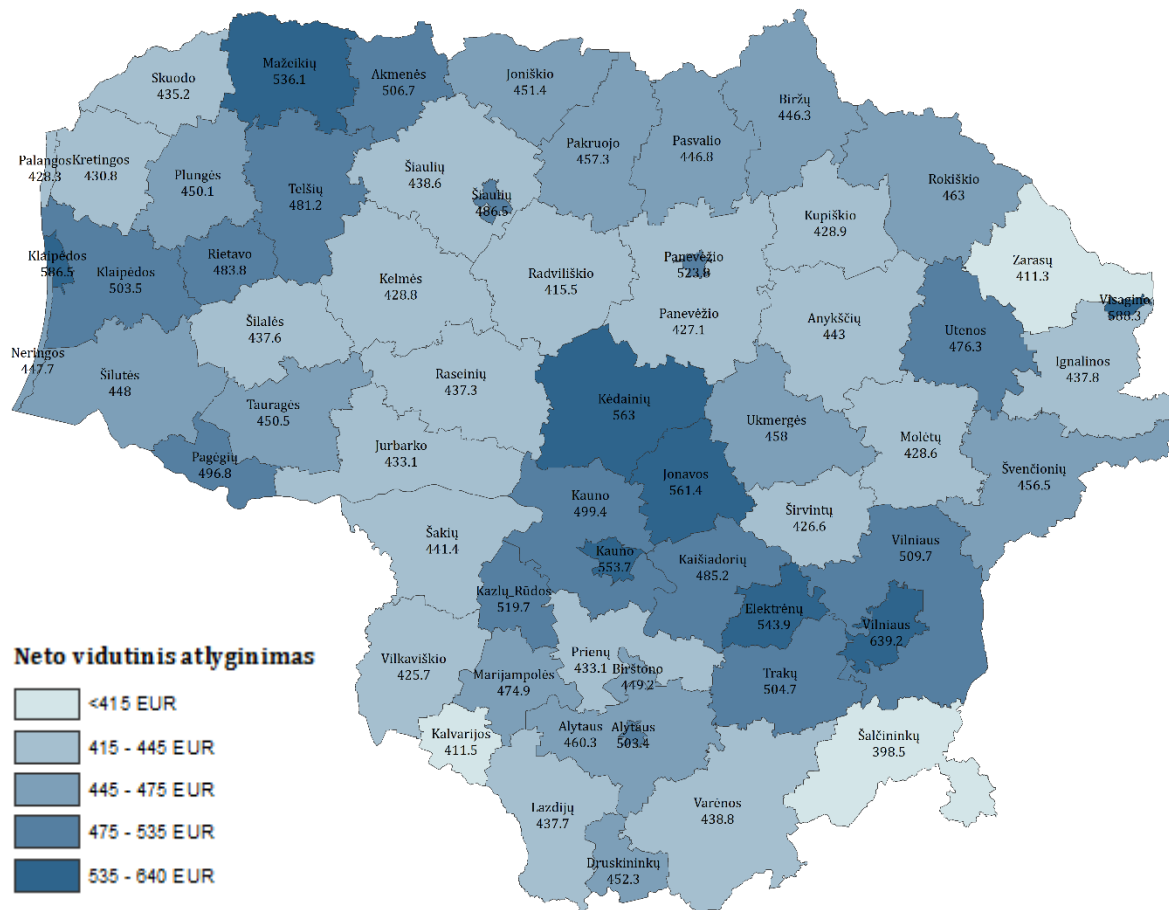
Nedarbo lygis, %, 2016 m.

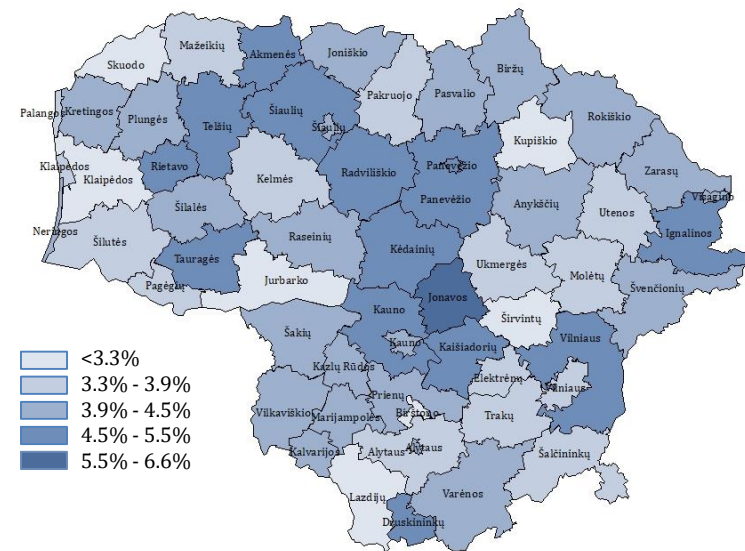
- Lietuvos nedarbo lygis šiuo metu yra santykinai žemas, per paskutinius 5 metus sumažėjęs net 9%, ir gali pradėti skatinti algų augimą bei infliaciją.
- Marijampolės apskrityje didžiausias nedarbo lygis 2016 m. yra Kalvarijos savivaldybėje – 14.6%, kuris mažėjo nuo 16.5% (2012 metais). Nedarbo lygis Šakiuose tuo pačiu periodu mažėjo iki 10% nuo 13%.

Vidutinis atlyginimas yra aukštesnis aplink didžiuosius miestus, tačiau augimas spartesnis žemų atlyginimų regionuose

Vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis, EUR, 2015 m

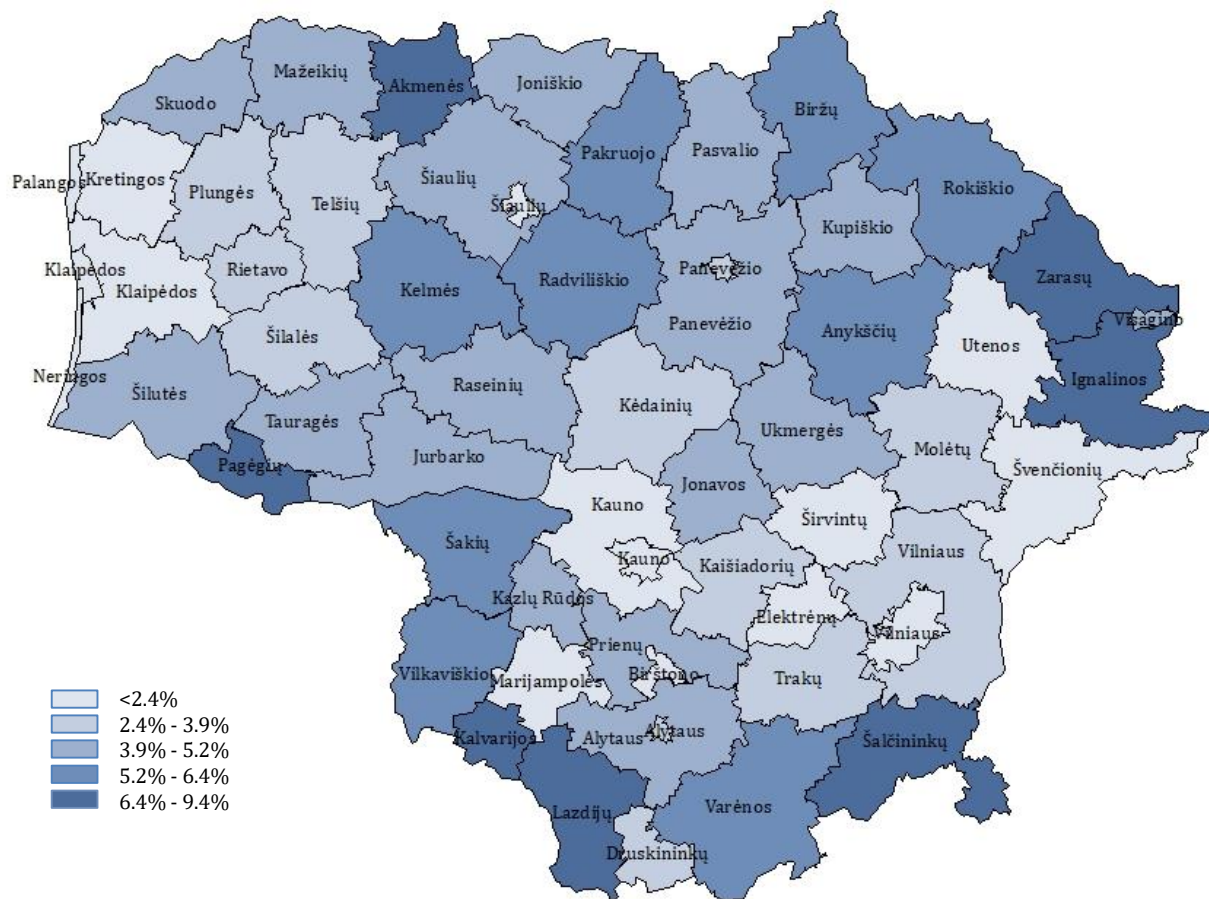
Neto darbo užmokesčio augimas, % p.a., 2010-2015 m

- Vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis Lietuvoje siekia vos 476 EUR svyruodamas nuo 350 EUR iki 600 EUR
- Darbo užmokesčio augimas spartesnis regionuose su žemesniais atlyginimais, bei keliose išskirtinėse savivaldybėse kaip Jonava, Kėdainiai bei Akmenė.
- Marijampolės apskrityje – augimas yra greičiausias Marijampolės ir Vilkaviškio savivaldybėse.

Pašalpas gaunančių žmonių dalis Vakarų Lietuvoje yra maža, o probleminiai regionai išsidėstę Lietuvos pakraščiuose

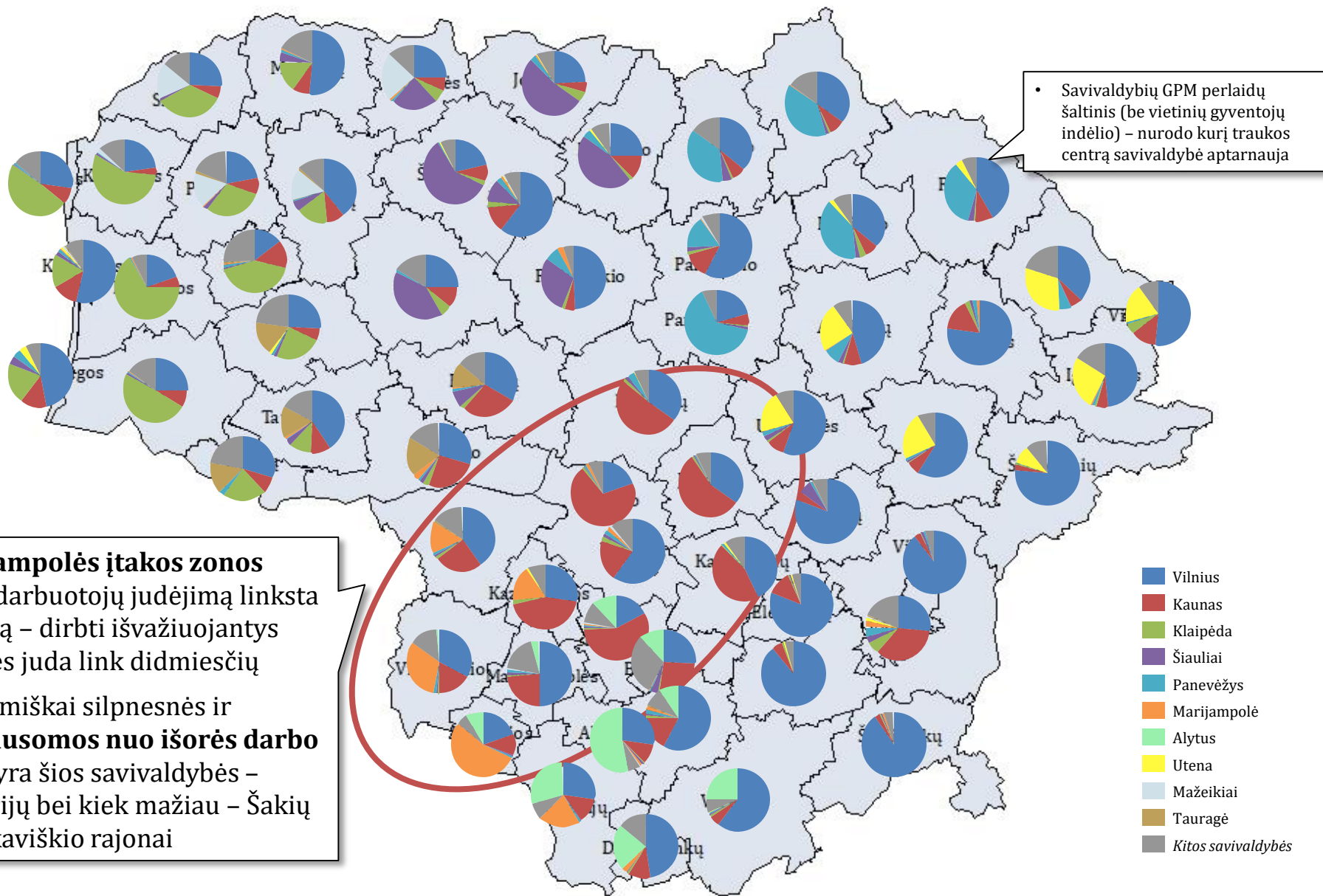
Socialines pašalpas gaunančių žmonių skaičius, (% nuo visų gyventojų), 2016 m

Komentarai

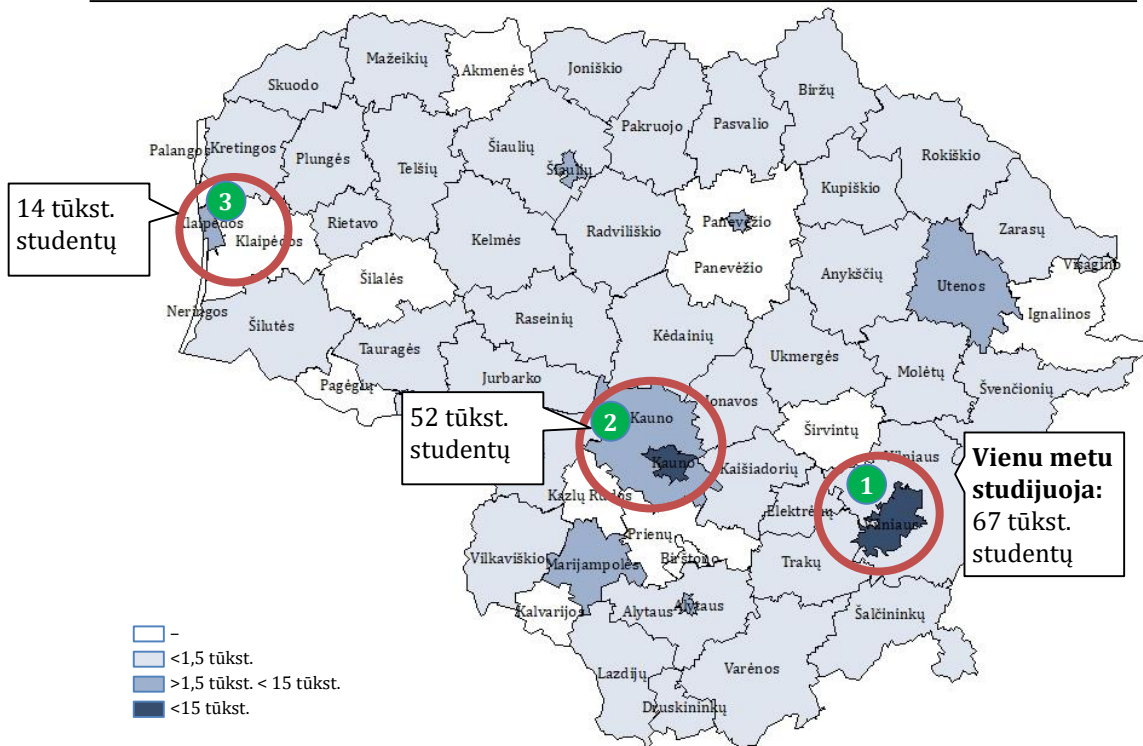
- 2012 – 2016 m. socialines pašalpas gaunančių žmonių skaičius stipriai mažėjo (vid. 20% per metus).
- Lietuvoje šiuo metu 3.1% gyventojų gauna pašalpas, tačiau Marijampolės apskrityje šis rodiklis yra 4.5%
- Kalvarijos, Vilkaviškio ir Šakių sav. turi didelį kiekį pašalpas gaunančiųjų - atitinkamai 9.4%, 6.4% ir 5.7%.
- Žemiausi rodikliai yra Marijampolės savivaldybėje – vos 1.7% .

Marijampolės regiono įtakos zona yra lokalizuota, o darbuotojai juda į Kauno pusę

Didieji Lietuvos miestai parengia 80% visų aukštojo ir profesinio išsilavinimo studentų ir yra pasiskirstę savo kertinėmis specializacijomis

Viso studijuojančių aukštojo ir profesinio išsilavinimo studentų skaičius, 2016

Komentarai

- Lietuvoje vienu metu yra virš 160 tūkst. aukštųjų ir profesinio išsilavinimo rengiamų mokinių, o trys didieji miestai sudaro beveik 80% jų
- Vilnius ir Kaunas ruošia aukštos kvalifikacijos specialistus visai Lietuvai
- Kaunas ir Klaipėda turi po kelias stiprias studijų programas
- Lietuvoje įstojusių studentų kiekis mažėja vid. 6% per metus (MOSTA, 2016-2014 m duomenys)

1 Vilniaus miesto studijų specializacija

- Gamtos ir tikslieji mokslai:
  - Fiziniai mokslai
  - Gamtos mokslai
  - Informacinės technologijos
  - Matematika
- Finansai, soc. mokslai ir teisė:
  - Ekonomika
  - Politikos mokslai
  - Finansinė apskaita
  - Teisė
- Menas ir hum. mokslai:
  - Filologija
  - Dizainas
- Švietimas

2 Kauno miesto ir rajono studijų specializacija

- Sveikatos mokslai:
  - Medicina
  - Farmacija
- Inžinerija, statyba ir gamyba:
  - Elektra ir energija
- Žemės ūkis:
  - Miškininkystė
  - Agronomija

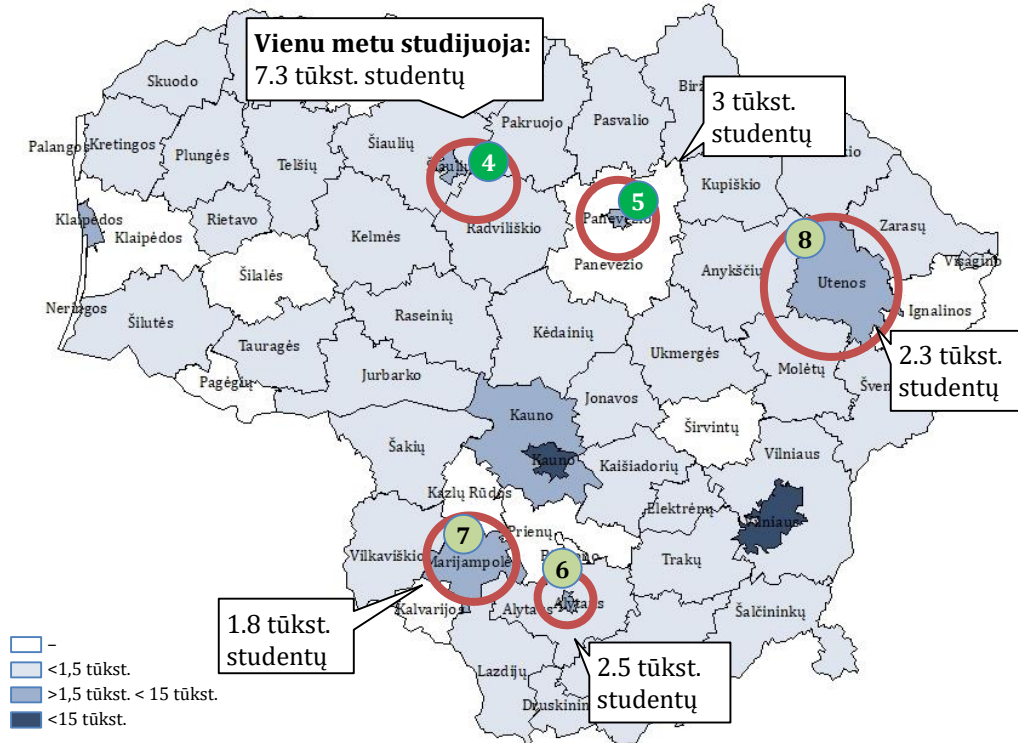
3 Klaipėdos miesto studijų specializacija

- Paslaugos:
  - Logistika ir jūrų transportas
- Švietimas
- Sveikatos mokslai:
  - Kineziterapija ir slauga

Mažesnieji traukos centrai sudaro 10% studentų ir padengia į vietinę veiklą orientuotas kvalifikacijas

Viso studijuojančių aukštojo ir profesinio išsilavinimo studentų skaičius, 2016

Komentarai

- Dėl ugdymo kokybės netolygumų regionuose ypač jaučiamas studentų kiekio mažėjimas
- Mažesnieji traukos centrai aptarnauja ir besiribojančius regionus, tačiau neturėdami ryškių specializacijų jie yra orientuoti į vietinės veiklos kvalifikacijas
- Visi šie centrai rengia inžinerinių, verslo bei asmeninių paslaugų kvalifikacijas, tačiau kai kurie iš jų yra labiau specializuoti savo srityse

4 Šiaulių miesto studijų specializacija

- Švietimas

5 Panevėžio miesto studijų specializacija

- Paslaugos:
  - Viešbučių ir maitinimo paslaugos
  - Plaukų priežiūra
- Sveikatos mokslai:
  - Slauga

6 Alytaus miesto studijų specializacija

- Paslaugos:
  - Viešbučių ir maitinimo paslaugos
  - Kelionės, turizmas ir poilsis
  - Plaukų priežiūra
- Inžinerija, statyba ir gamyba:
  - Mechanika

7 Marijampolės rajono studijų specializacija

- Paslaugos:
  - Viešbučių ir maitinimo paslaugos
- Inžinerija, statyba ir gamyba:
  - Statyba

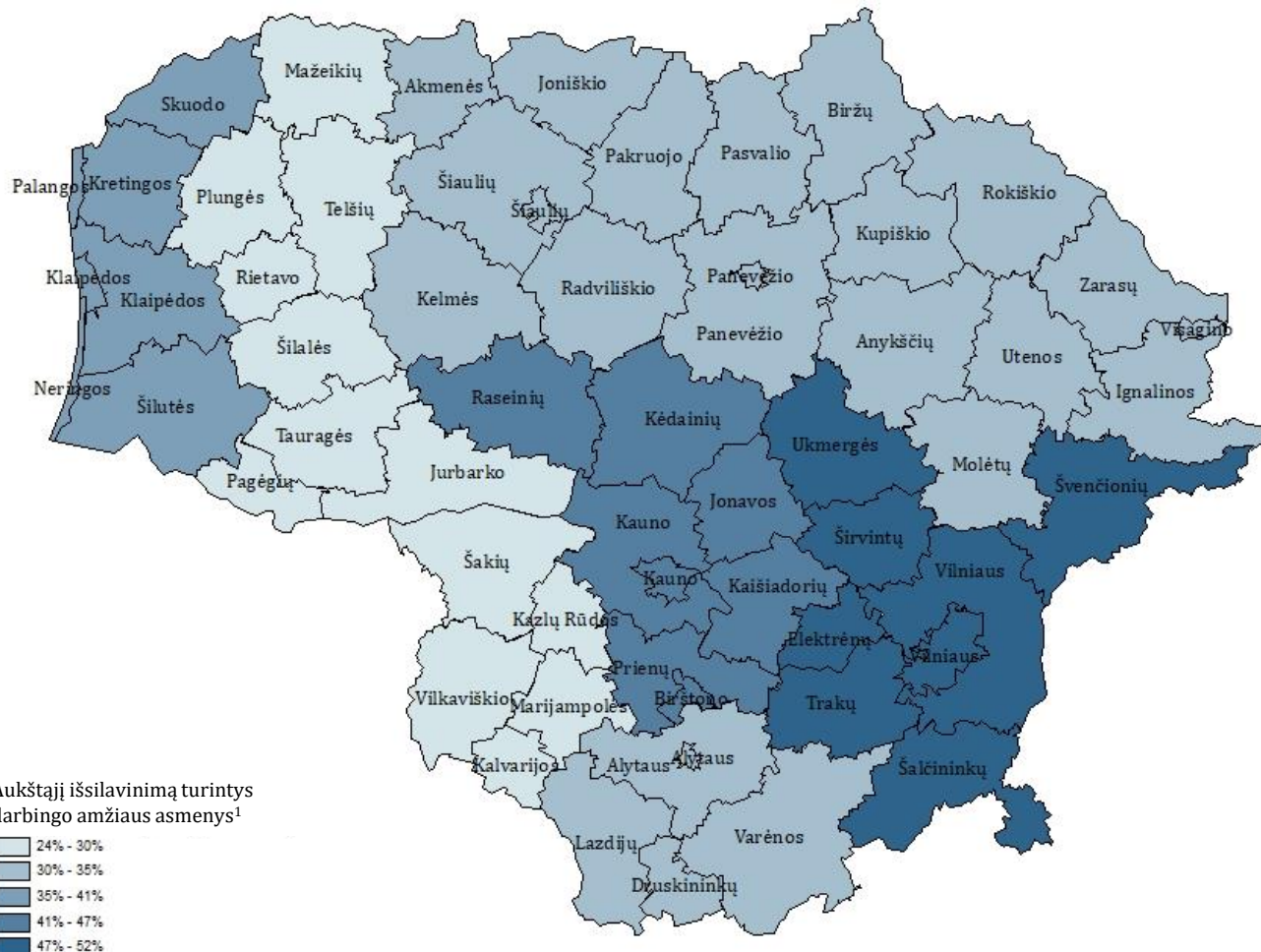
8 Utenos rajono studijų specializacija

- Sveikatos mokslai:
  - Slauga

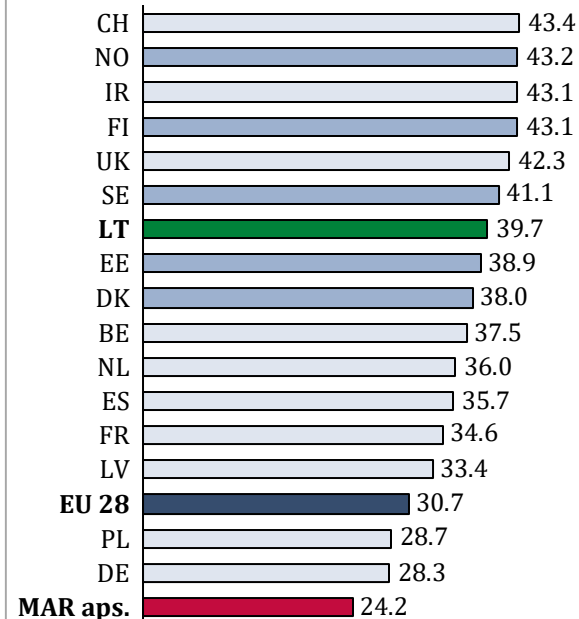

Lietuvos aukštojo išsilavinimo lygis yra aukštesnis už Europos sąjungos vidurkį ir palyginamas su kitomis Šiaurės Europos šalimis

Aukštąjį išsilavinimą turinčių darbingo amžiaus asmenų dalis*, 2016 m.

Aukštąjį išsilavinimą turintys darbingo amžiaus asmenys*

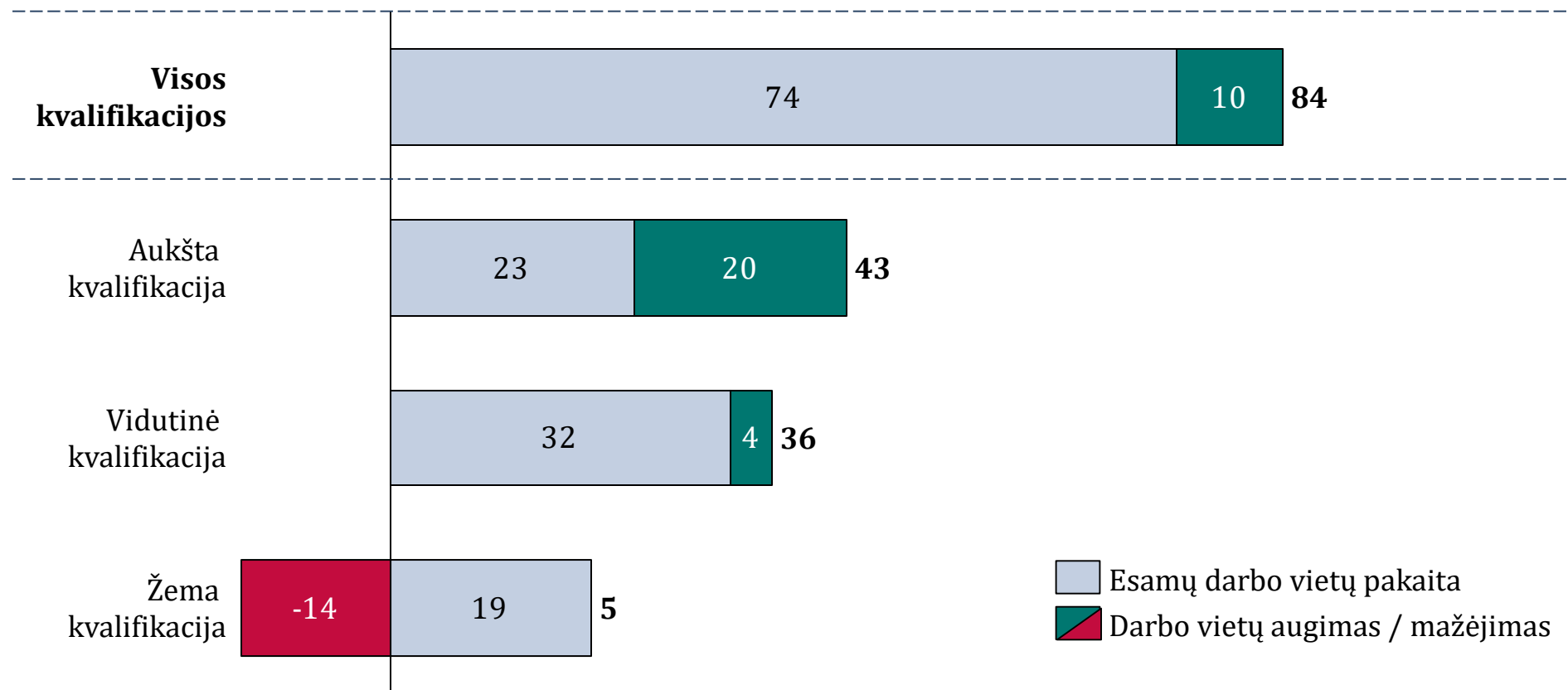
Komentarai

- Aukštąjį išsilavinimą (bakalaurinį ir aukštesnį) turinčių darbuotojų skaičius Lietuvoje siekia vidutiniškai 39.7% - Europoje šis lygis siekia 30.7%
- Telšių, Tauragės ir Marijampolės apskritys yra vienintelės nesiekiančios šio Europinio vidurkio

Aukštas išsilavinimas veda prie darbo vietų užtikrinimo - daugiausia naujų darbo vietų Europoje bus sukuriama aukštos kvalifikacijos darbuotojams

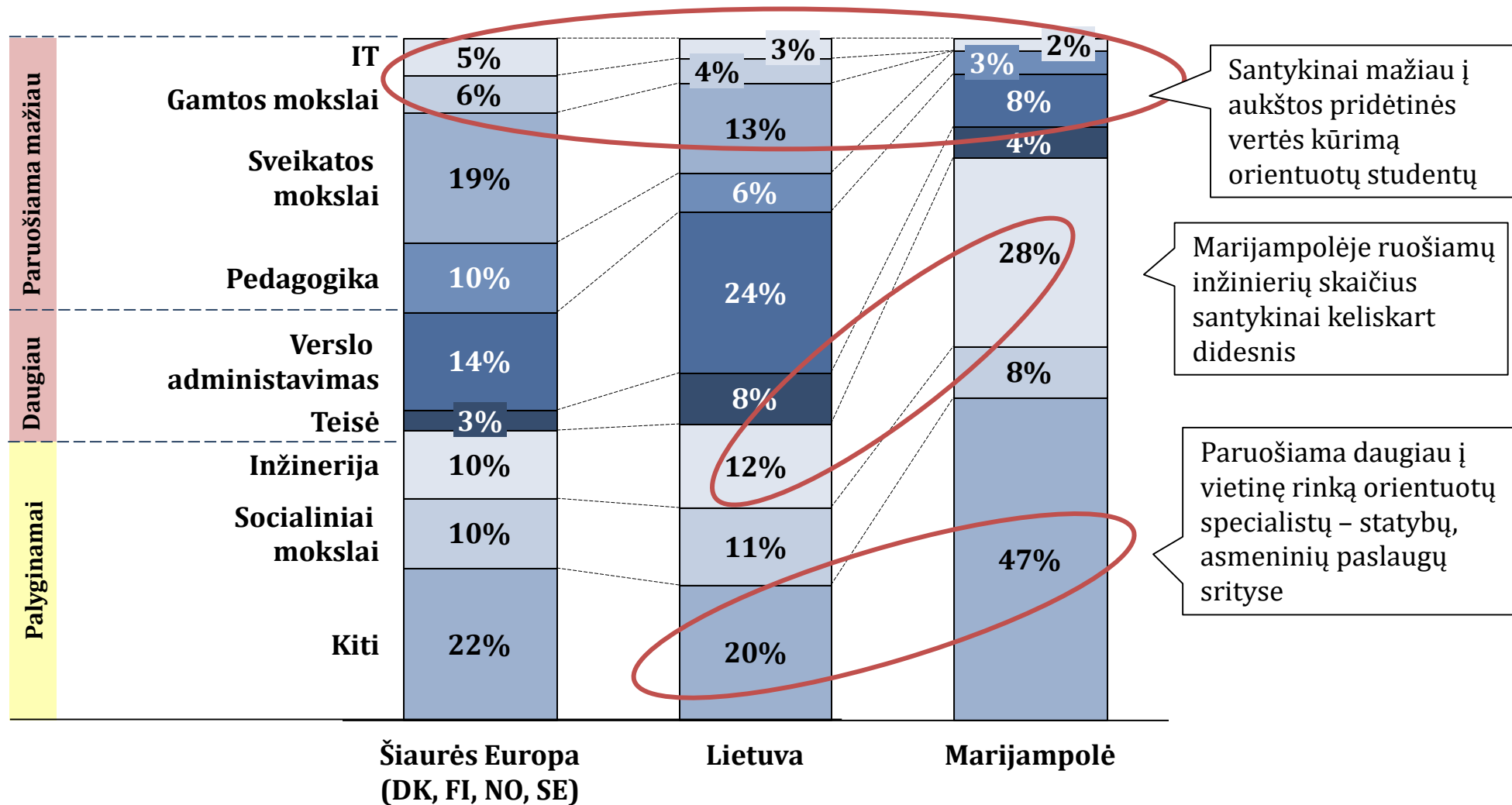
Planuojamas darbo vietų augimas Europos Sąjungoje

2015-2020 m., mln. darbuotojų

Be to, Lietuvos švietimo sistema turi būti perorientuota, kad galėtų patenkinti moderniosios ekonomikos poreikius

Aukštojo ir profesinio išsilavinimo studentų pasiskirstymas pagal studijų sritį, 2015 m., %

Turinys

Prisistatymas

Socio-ekonominiai rodikliai

- Žmogiškasis kapitalas
- Verslumas ir inovacijos
- Infrastruktūra

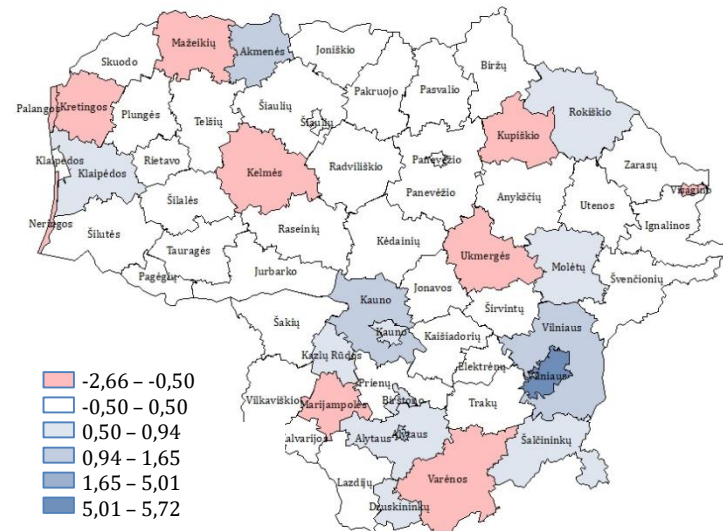
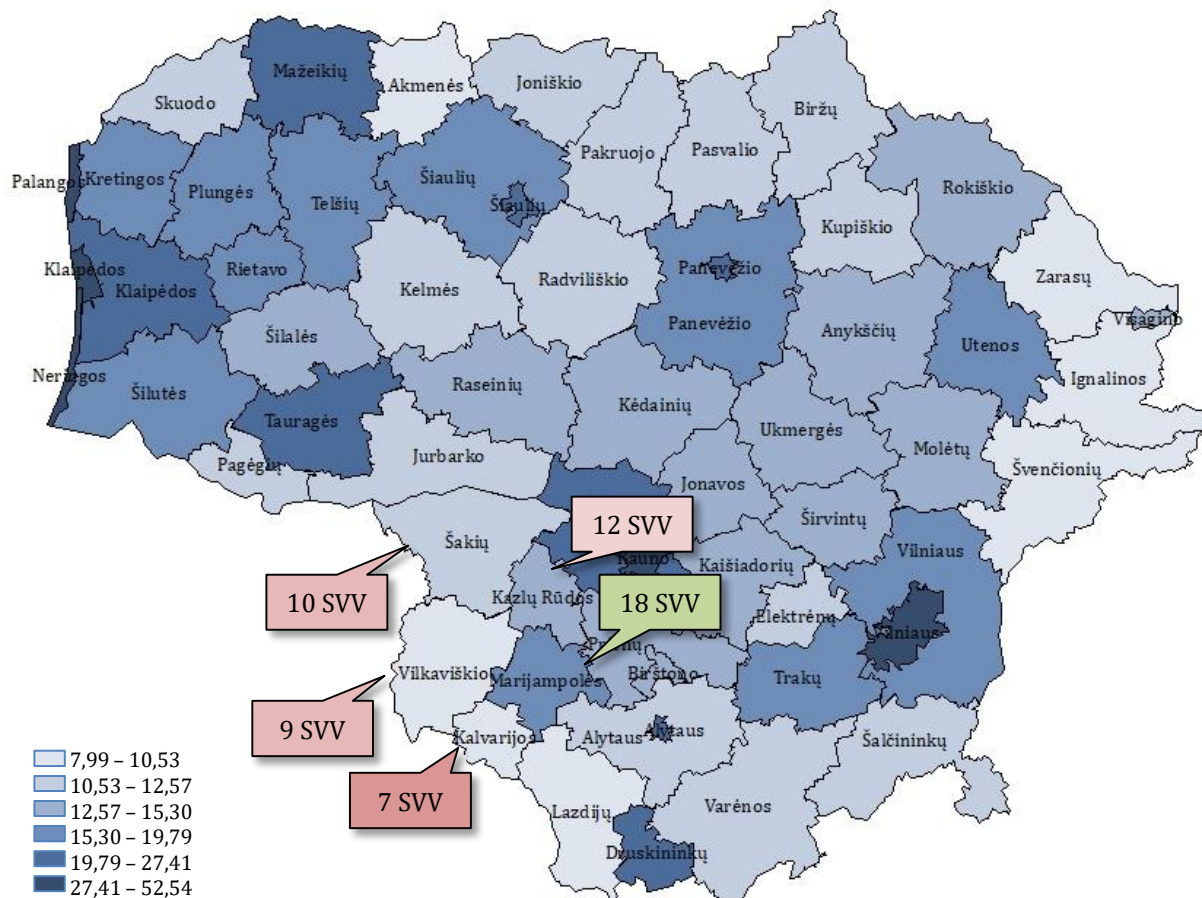
Ekonominė specializacija

Apibendrinimas ir diskusija

Smulkus ir vidutinis verslas (SVV) Lietuvoje koncentruojasi Vakarų Lietuvoje ir aplink didžiuosius ekonominius traukos centrus

Neto per metus įregistruotų ir išregistruotų SVV įmonių skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojų, 2016

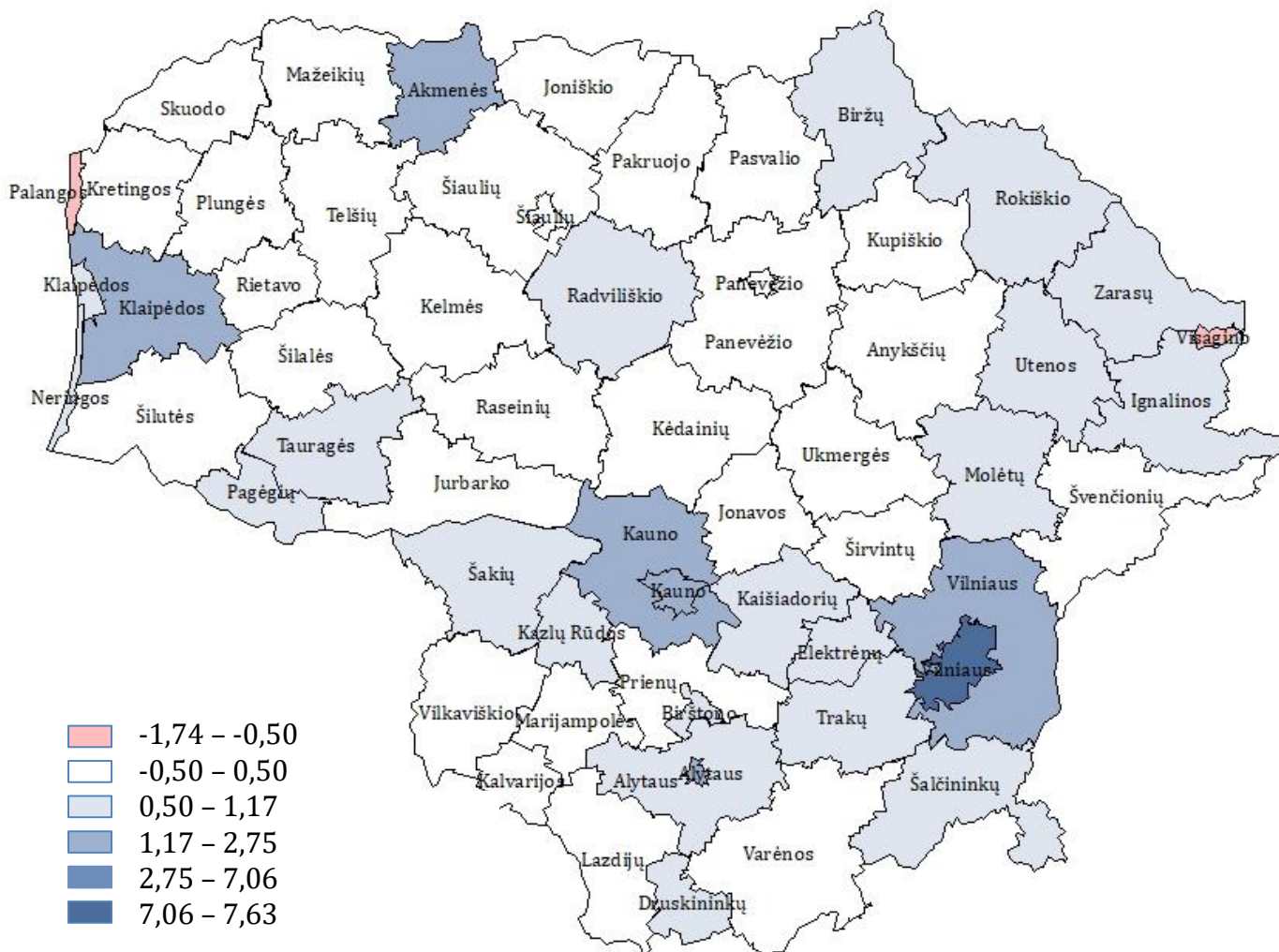
Veikiančių SVV įmonių skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojų, 2016

- Vidutiniškai 2012-2016 metais **Lietuvoje 1000 gyventojų teko 17 mažų ir vidutinių įmonių**. Didžiuosiuose Lietuvos miestuose mažų ir vidutinių įmonių koncentracija yra didžiausia ir neto naujų įmonių įregistravimas yra teigiamas
- Tačiau Marijampolės apskrities savivaldybėse 2016 m. daugiau SVV įmonių buvo išregistruota nei įregistruota. Sekant paskutinių penkerių metų tendenciją, Marijampolės apskrityje SVV įmonių skaičius vidutiniškai per metus auga apie 3% (visoje Lietuvoje augimo tempas 4%).
- Šakių rajonas - vienintelė Marijampolės apskrities savivaldybės, **lenkianti Lietuvos vidurkį**.

Pagal juridinių asmenų skaičiaus pokytį sparčiausiai įmonių skaičius didėja didžiuosiuose miestuose, o daugumoje likusios Lietuvos – mažėja

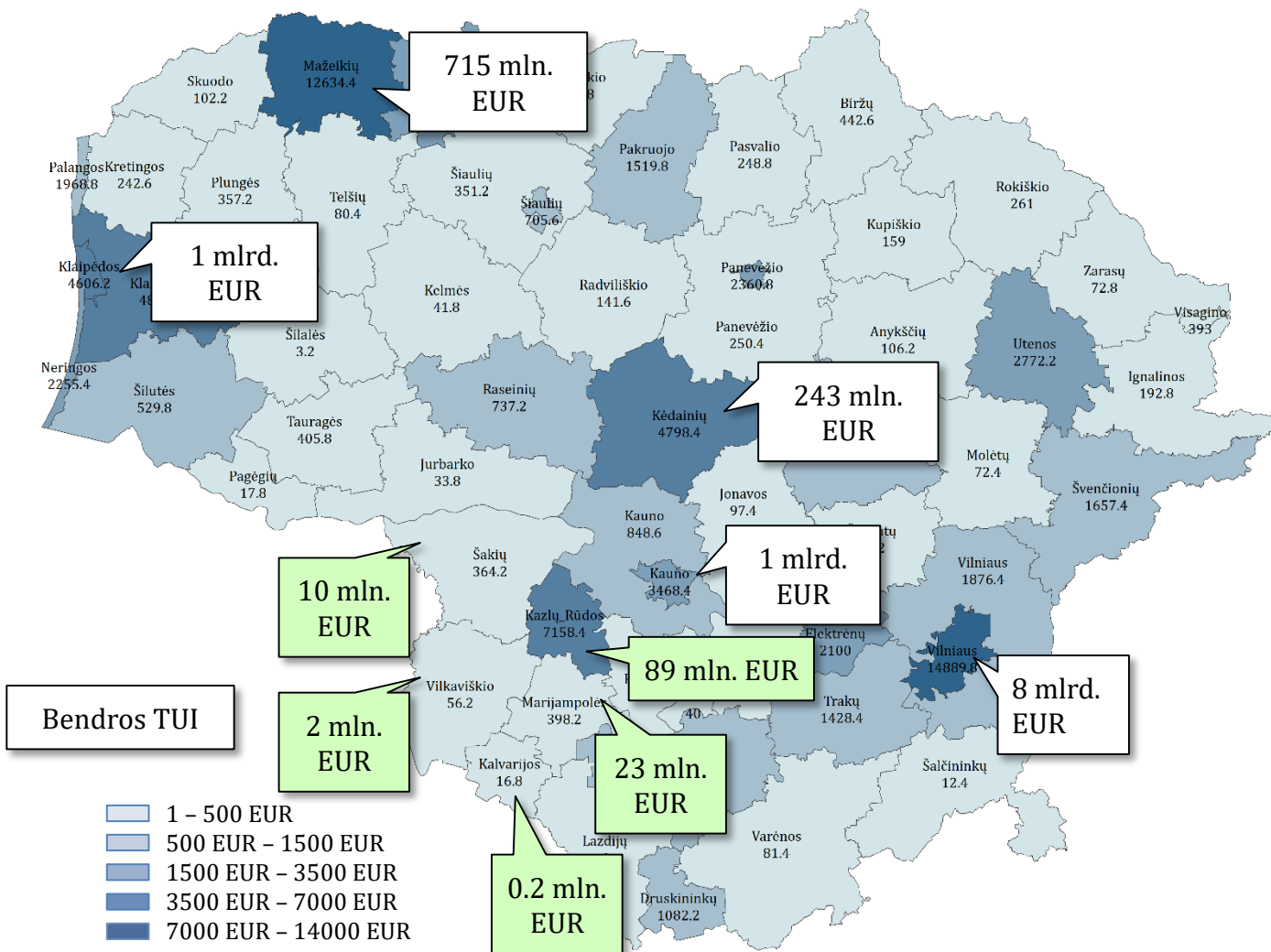
Per metus įregistruotų ir išregistruotų juridinių asmenų skaičius (neto), tenkantis tūkstančiui gyventojų, 2016

- Vidutiniškai 2012-2016 metais **Lietuvoje 1000 gyventojų teko 0.6** naujai įregistruotų juridinių asmenų (neto), kiekvienais metais juridinių asmenų vidutiniškai **daugėja 2%**
- Marijampolės apskrityje juridinių asmenų skaičius auga **lėčiau nei vidutiniškai visoje Lietuvoje**, siekdamas 1.7% augimą per metus (2012-2016), tačiau žvelgiant į atskiras savivaldybes matoma ir spartesnio augimo pavyzdžių kaip Kazlų Rūda (3.5%)
- Kalvarijos ir Vilkaviškio savivaldybėse per paskutinius 5 m. **juridinių asmenų skaičius mažėjo 1% per metus**

Didiesiems Lietuvos miestams atitenka virš 80% visų tiesioginių užsienio investicijų (TUI) – Marijampolė gauna vos 1% jų

Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, 2011 – 2015 m. vidurkis, tūkst. EUR

- Vilniaus miestas pritraukia didžiausią dalį TUI Lietuvoje.
- Iš viso per metus vidutiniškai į Lietuvą pritraukiama beveik 12 mlrd. EUR vertės TUI, kurių **1% atitenka Marijampolės apskrčiai**
- Kazlų Rūdai ir Marijampolės miestui kartu atitenka virš **90% visos Marijampolės apskrities TUI**

Turinys

Prisistatymas

Socio-ekonominiai rodikliai

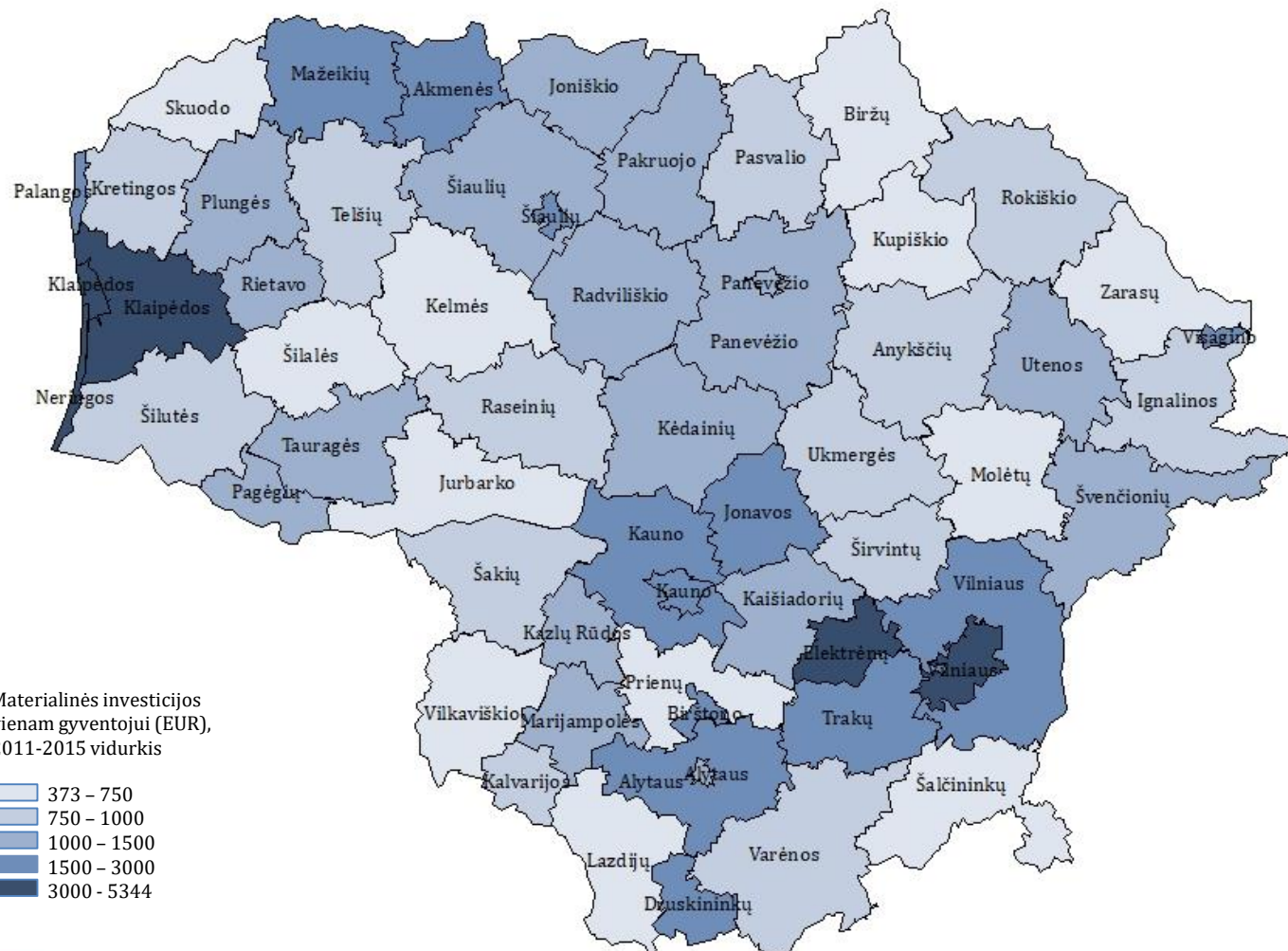
- Žmogiškasis kapitalas
- Verslumas ir inovacijos
- Infrastruktūra

Ekonominė specializacija

Apibendrinimas ir diskusija

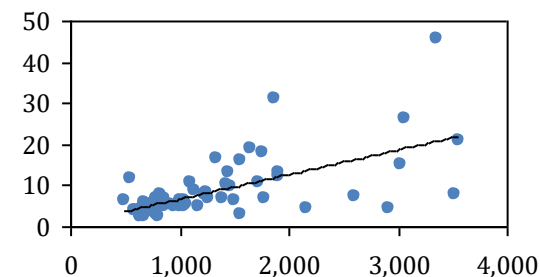
Marijampolės regione materialinių investicijų lygis yra santykinai mažesnis vidutiniškai Lietuvoje

Materialinės investicijos vienam gyventojui (EUR), 2011 – 2015 m. vidurkis

- Materialinės investicijos yra išlaidos ilgalaikiam, dažnai nekilnojamam turtui, įsigyti arba turimo turto vertei padidinti.
- Vidutiniškai 2011 - 2015 metais Lietuvoje vienam gyventojui teko 1970 EUR materialinių investicijų.
- Marijampolės regione materialinių investicijų atliekama stipriai mažiau – daugiausiai gyventojui tenka Marijampolės sav. 1470 EUR bei Kazlų Rūdoje – 1260 EUR.
- Tuo tarpu kitose apskrityse savivaldybėse jų yra 2-3 kart mažiau nei vid. Lietuvoje

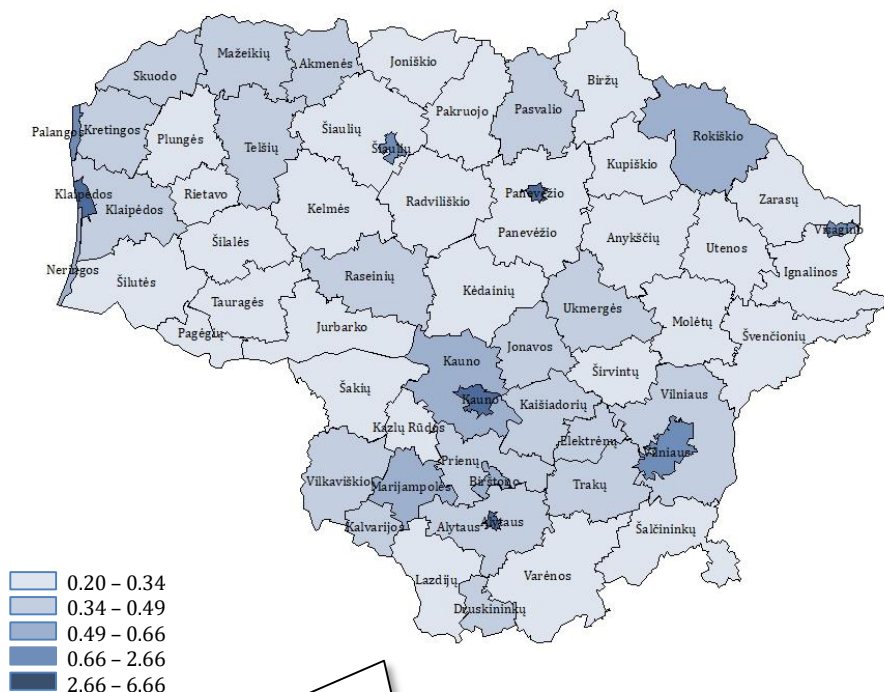
Pridėtinė vertė vienam darbuotojui, k EUR, 2016 metų, Savivaldybių lygis

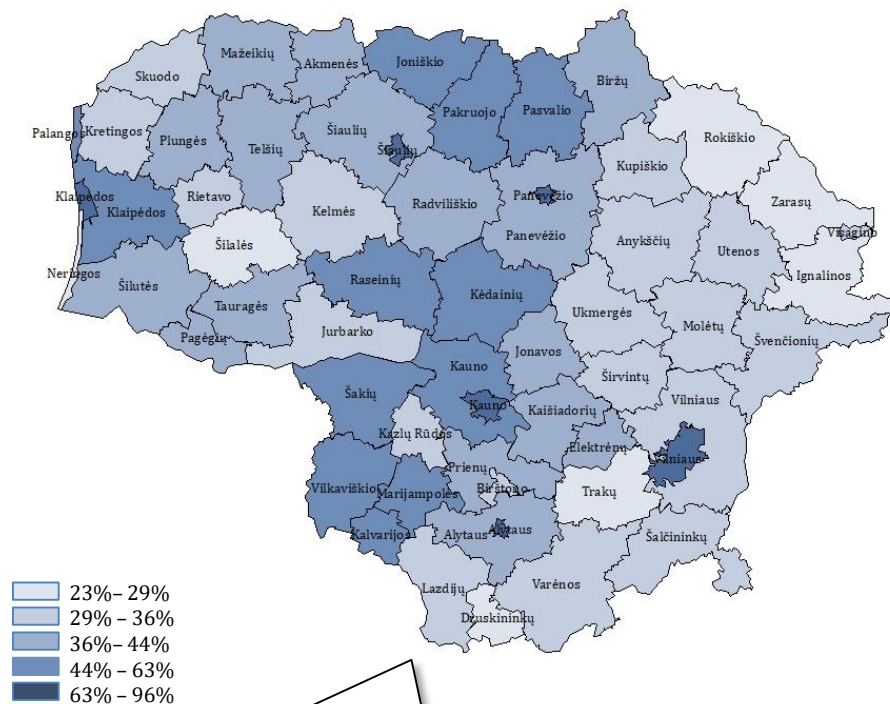
Materialinės investicijos vienam gyventojui (EUR), 2011-2015 vidurkis

Viešos infrastruktūros lygis Lietuvoje yra išsidėstęs netolygiai, tačiau didelės įtakos kuriamai pridėtinei vertei neturi

Dengto kelio kiekis kvadratiname kilometre,
(km/km²), 2016

LTE greitojo interneto padengiamas plotas,
%, 2017

Savivaldybių apibendrinimas

Marijampolė

Vilkaviškis

Šakiai

Kazlų Rūda

Kalvarijos

Gyventojų sk. (tūkst., 2017 m.)	55,8	37,5	28,9	12,1	11,1
Užimti gyventojai (tūkst., 2016 m.)	21,6	7,4	7	3,35	1,8
Darbo užmokestis* (neto, mėn. 2016)	475	425	441	520	412
Registruotas nedarbas (%, 2016 m.)	8%	10%	9,6%	11,4%	14,6%
PV 1 darbuotojui (EUR, 2015 m.)	7.600	7.100	7.000	13.300	6.400
TUI 1 gyventojui (2011-2015 vid.)	398	56	364	7.158	17

* - be individualių įmonių

Turinys

Prisistatymas

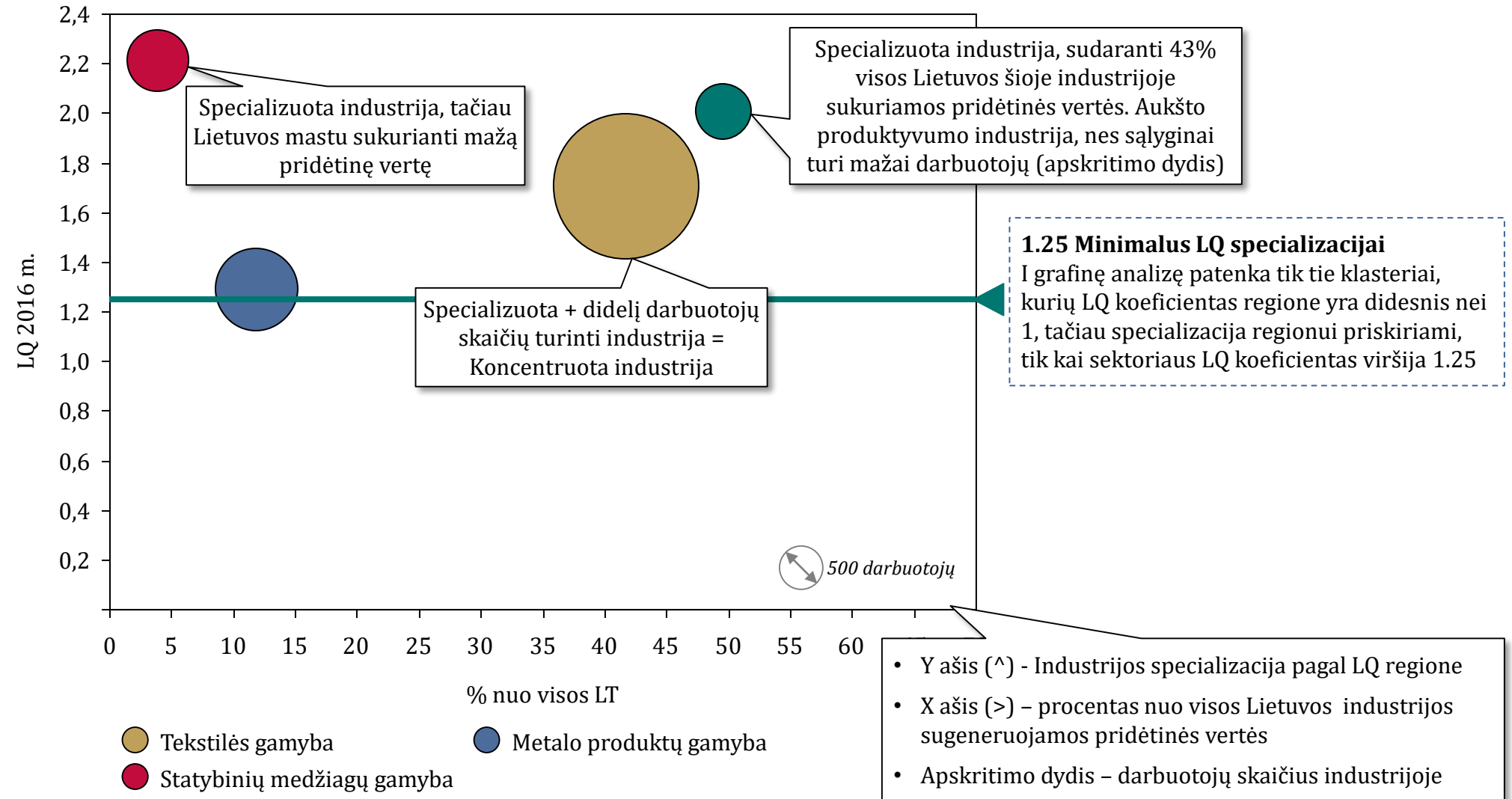
Socio-ekonominiai rodikliai

Ekonominė specializacija

Apibendrinimas ir diskusija

Metodologija: Ekonominė regionų specializacija savivaldybėse analizuojama atsižvelgiant į pramonės šakų koncentraciją

Regiono specializacijos, jų dydis ir palyginimas Lietuvos mastu

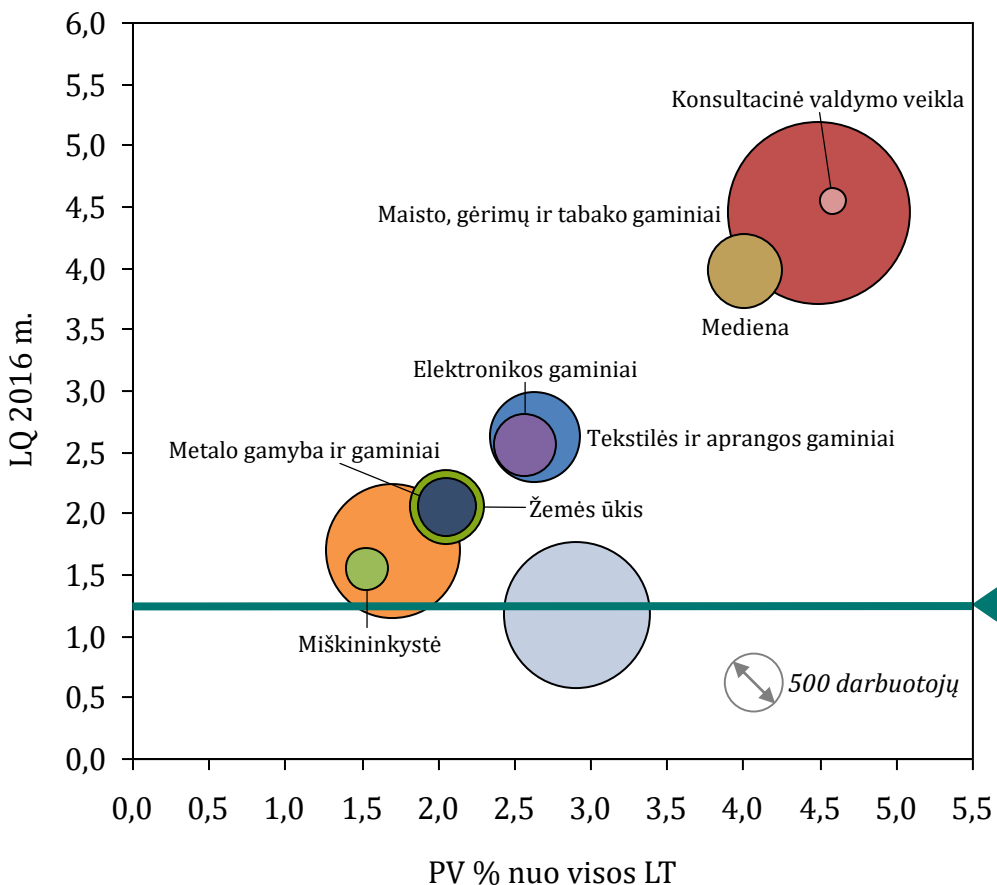

Ekonominė specializacija Marijampolės savivaldybėje: Maisto gaminiai ir kiti pramonės sektoriai

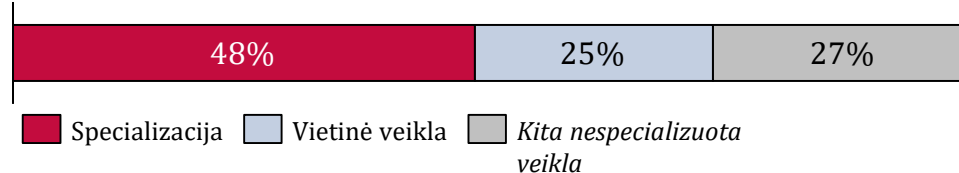
Specializacija savivaldybėje

Komentarai

- Kertinė Marijampolės savivaldybės industrija – maisto gamyba – čia sukuriama 4.5% visos Lietuvos pramonės pridėtinės vertės. Savivaldybėje išsikūrusios net kelios didelės, modernios, į užsienį orientuotos, sektoriaus įmonės – „Arvi“, „Mantinga“ bei „Marijampolės pieno konservai“.
- Savivaldybėje taip pat yra specializuoti miškininkystės-medienos sektoriai – kartu įdarbinantys apie tūkstantį darbuotojų.
- Regione taip pat koncentruojasi ir kelios kitos inžinerinės pakraipos pramonės – yra stambaus-vidutinio dydžio elektronikos bei metalo gamintojų. Iki 2021 metų duris atvers ir LEZ besikurianti langų ir durų gamintoja „Dovista“.

Pridėtinės vertės pasiskirstymas

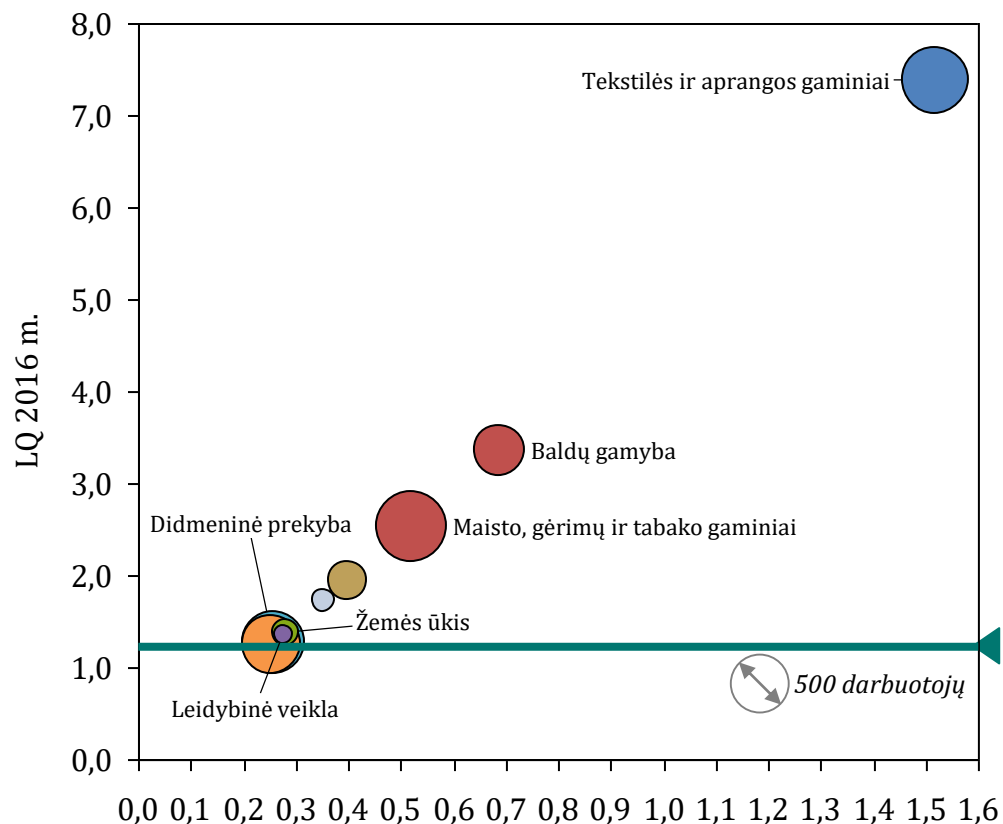
● Miškininkystė	● Mediena	● Statyba
● Maisto, gėrimų ir tabako gaminiai	● Metalų gamyba ir gaminiai	● Transportas ir logistika
● Tekstilės ir aprangos gaminiai	● Elektronikos gaminiai	● Konsultacinė valdymo veikla

Ekonominė specializacija Vilkaviškio r. savivaldybėje: Tekstilė, mediena-baldai ir maisto gaminiai

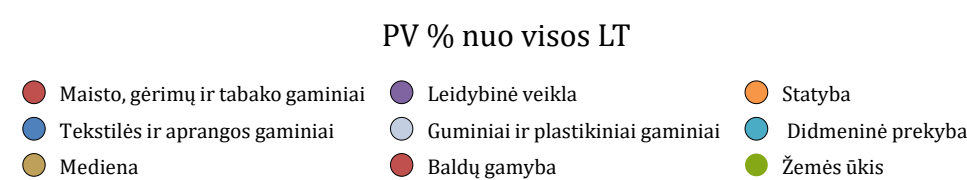
Specializacija savivaldybėje

Komentarai

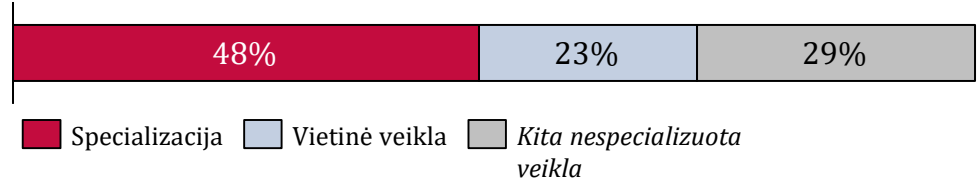

- Vilkaviškio regione yra specializuotos kelios darbo jėgai imlios industrijos.
- Vilkaviškio rajonas turi koncentruotą tekstilės ir aprangos sektorių, dominuojamą daniško kapitalo įmonių grupės. Apie 90% čia pagaminamos produkcijos yra eksportuojama į Šiaurės Europą.
- Regione taip pat yra plėtojama baldų gamyba, kuri yra dalinai integruota su tekstilės sektoriumi – regione yra ruošiami ir baldų apmušalai. Taip pat – silpnai specializuotas ir medienos sektorius.

1.25 min.
LQ spec.

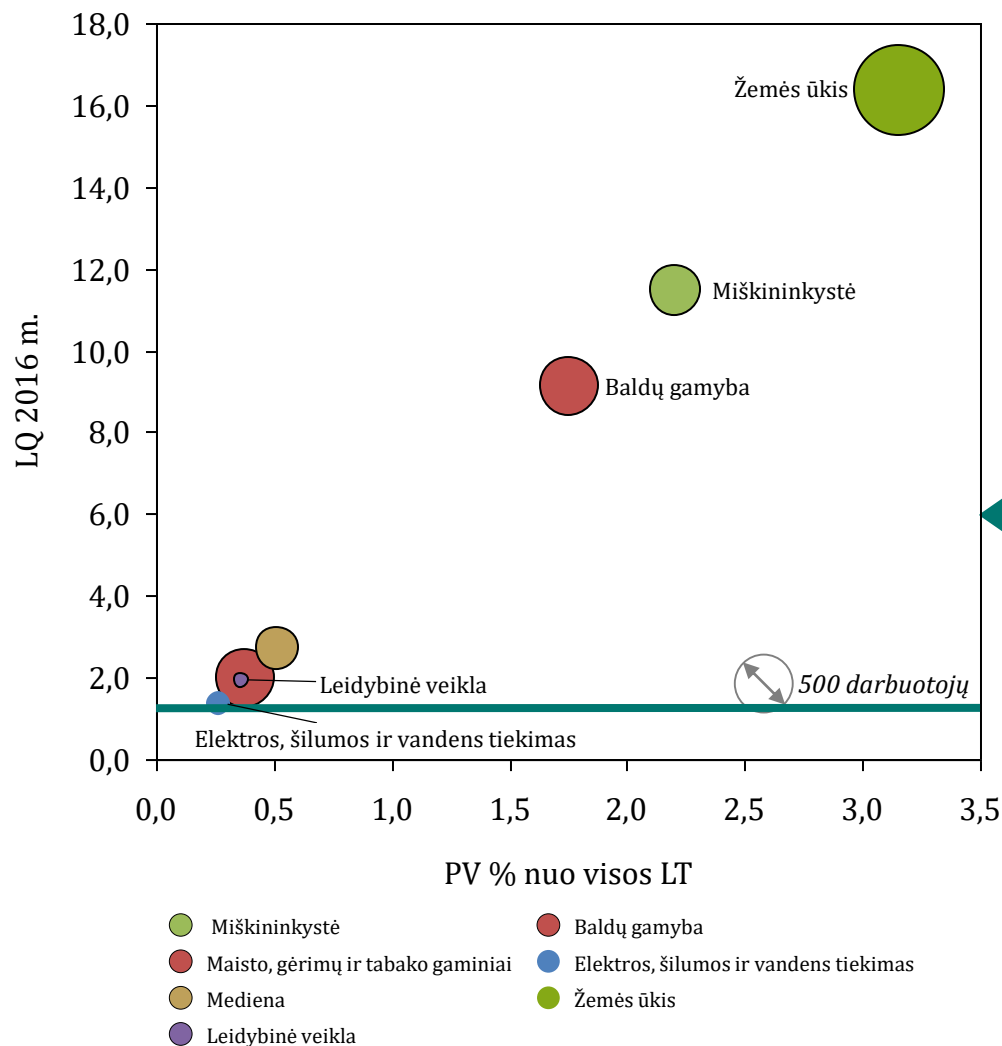
Pridėtinės vertės pasiskirstymas

Ekonominė specializacija Šakių r. savivaldybėje: Žemės ūkis, miškininkystė - baldai

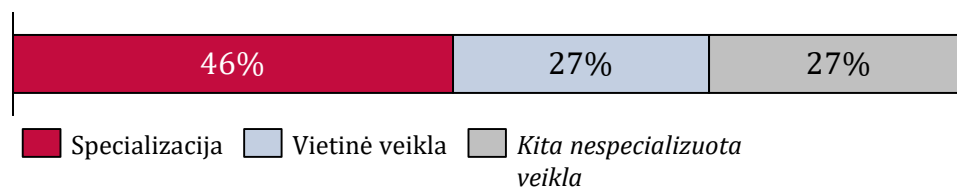
Specializacija savivaldybėje

Komentarai

- Šakių rajone yra kelios stipriai specializuotos industrijos.
- Savivaldybė pasižymi itin didele žemės ūkio specializacija – pagal pridėtinę vertę – čia sukuriama virš 3% šalies produkcijos. Šakių rajonas patenka į derlingiausių žemių teritorijos pakraštį, kuri yra išsidėsčiusi vidurio-pietų Lietuvoje.
- Kita ryški specializacija – regione yra stipri miškininkystės – baldų gaminių vertės grandinė. Egzistuoja ir medienos gaminių sektorius – tačiau nėra susikonglomeravęs didelis klasteris.

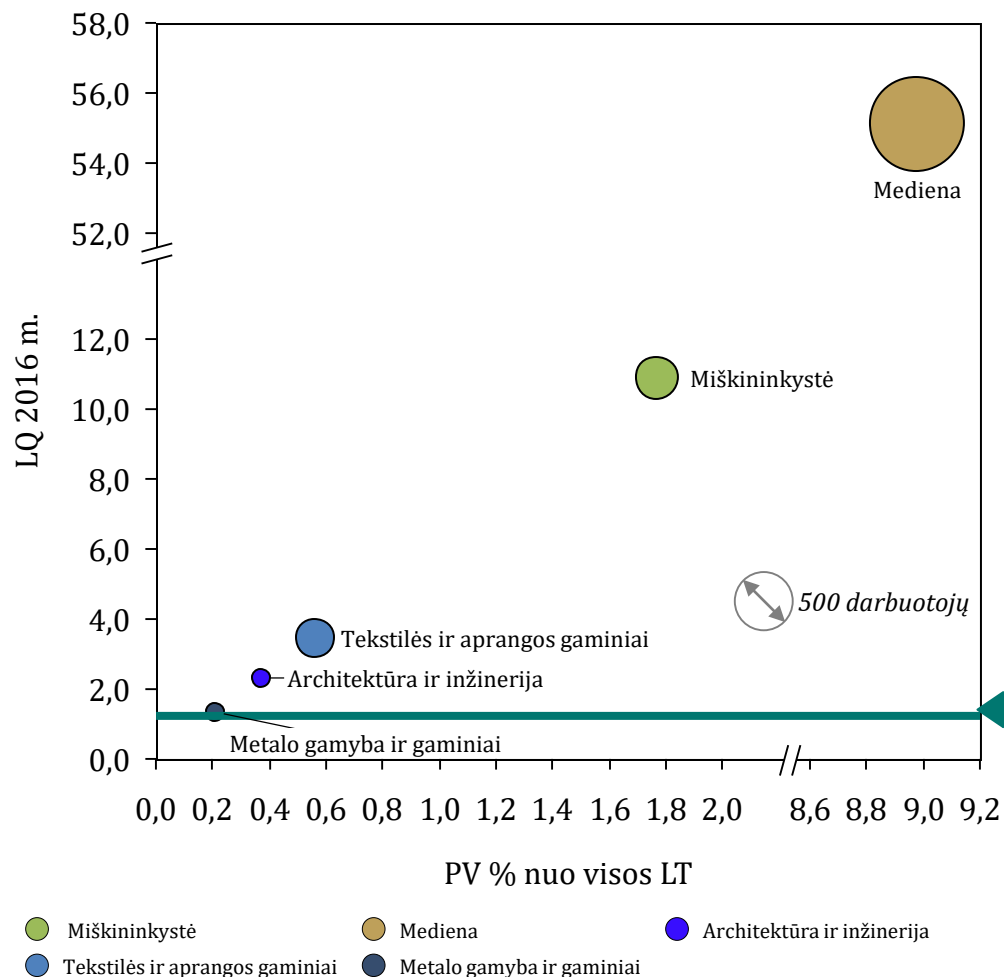
Pridėtinės vertės pasiskirstymas

Ekonominė specializacija Kazlų Rūdos r. savivaldybėje: Miškininkystė-medienos gaminiai

Specializacija savivaldybėje

Komentarai

- Kazlų Rūda yra stipriai specializuota – aukštos koncentracijos veiklos sukuria beveik tris ketvirtadalius visos regiono pridėtinės vertės.
- Santykinai mažą dalį regioninės veiklos sudaranti vietinė veikla – reiškia jog savivaldybė apsirūpina sveikatos, mažmeninės prekybos bei kitomis asmeninėmis paslaugomis iš kitų aplinkui esančių savivaldybių.
- Regionas pasižymi itin koncentruotais medienos produktų ir miškininkystės sektoriais. Nuo 2013 metų čia atsidarius „IKEA Industry Lietuva“ gamyklai – regionas turėjo daug investicijų. Būvimas IKEA grupėje reiškia nuolatinį vystymąsi – siekiama tiek nuosekliai didinti našumą, tiek įtvirtinti tvarios gamybos principus. Čia gaminamos medžio drožlių plokštės yra itin paklausios prekė – kritiškai reikalinga baldų gamybai – ir galėtų suburti šio sektoriaus klasterį.

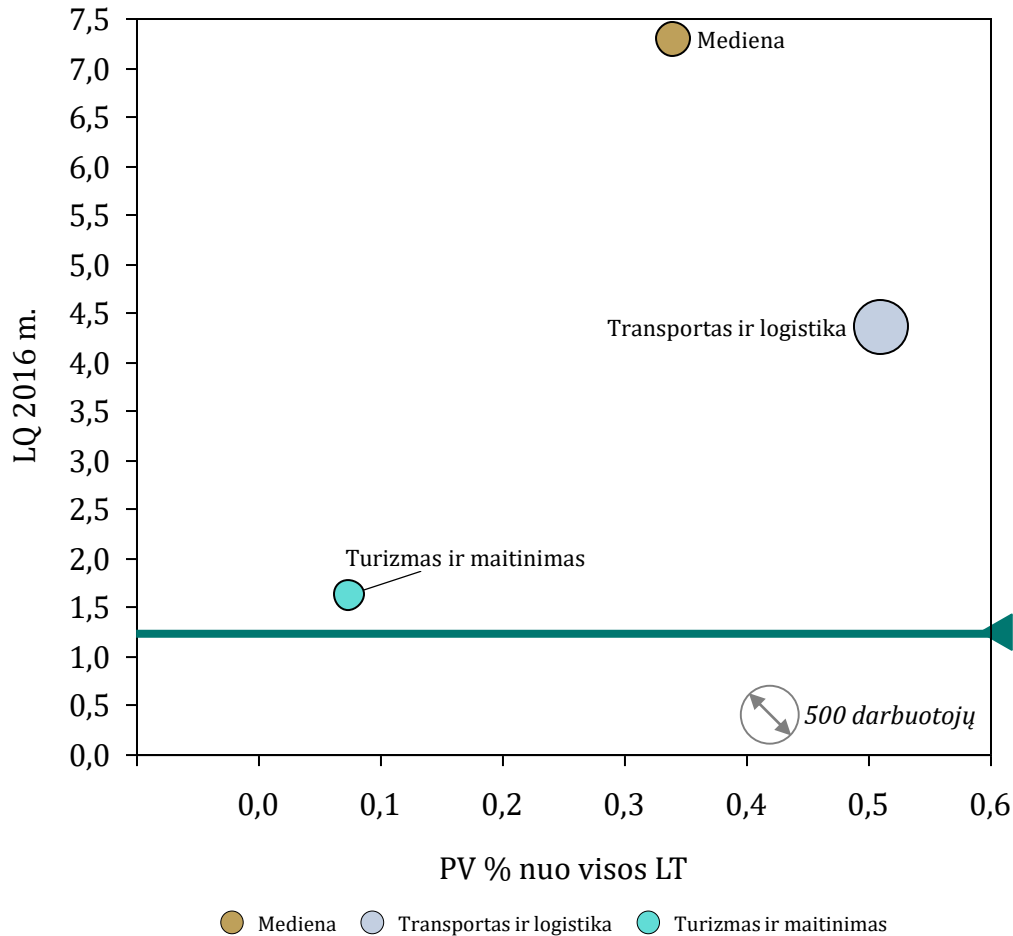
Pridėtinės vertės pasiskirstymas

Ekonominė specializacija Kalvarijų r. savivaldybėje: Mediena ir logistika

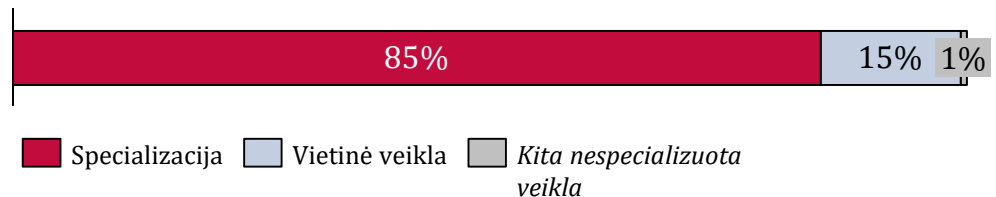
Specializacija savivaldybėje

Komentarai

- Itin mažas Kalvarijų savivaldybės ekonominis dydis lemia didelę priklausomybę nuo aplinkinių rajonų.
- Santykinai mažą dalį regioninės veiklos sudaranti vietinė veikla – reiškia jog savivaldybė apsirūpina sveikatos, mažmeninės prekybos bei kitomis asmeninėmis paslaugomis iš kitų aplinkui esančių savivaldybių.
- Iš koncentruotų industrijų – didžiausią specializacija yra medienos gaminių sektoriuje – savivaldybėje yra kelios smulkios-vidutinės įmonės gaminančios europaletes, medinės dailylentes, medžio granules ir kitus produktus.
- Transportas ir logistika yra kita savivaldybės specializacija, nulemta būvimu šalia Lietuvos pasienio. Regione yra kelios smulkios-vidutinės įmonės užsiimančios autovežių, krovininių vežimo bei pagalbos keliuose paslaugomis.

Pridėtinės vertės pasiskirstymas

Metodologija: Ekonominė specializacija vertinama ne tik pagal regioninį koeficientą (LQ), bet ir pagal sukuriama pridėtinę vertę

Savivaldybių specializacija tik pagal LQ

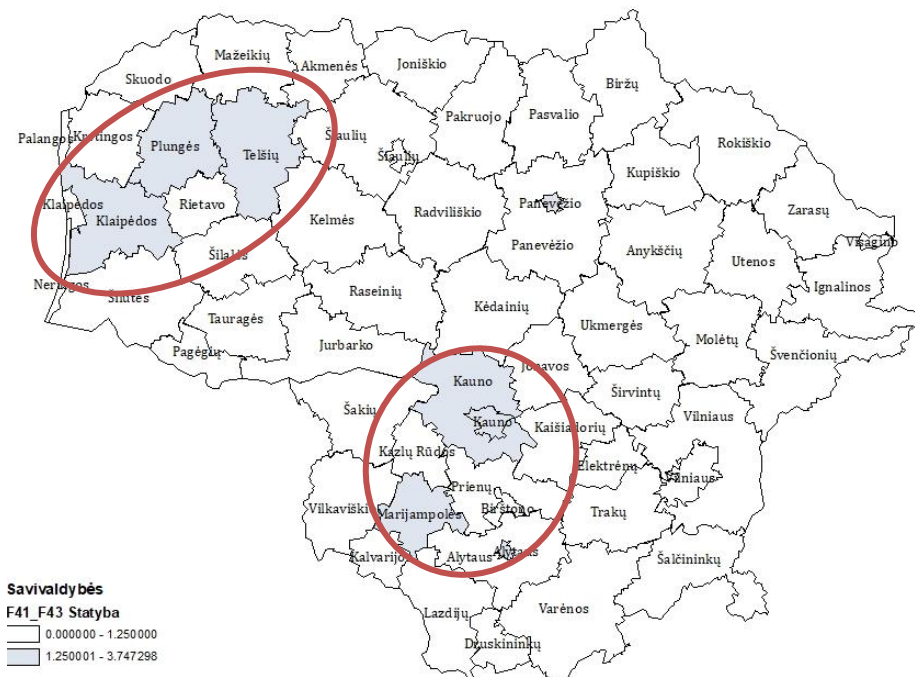

Kriterijai:

- Industrijos LQ koeficientas atitinkamoje savivaldybėje turi būti ne žemesnis kaip 1.25

Išimtis: miškininkystės ir medienos sektoriais nebuvo taikomi 2 ir 3 kriterijai dėl tolygaus industrijų išsidėstymo po daugelį savivaldybių

Industrijos koncentracija pagal LQ ir pridėtinę vertę

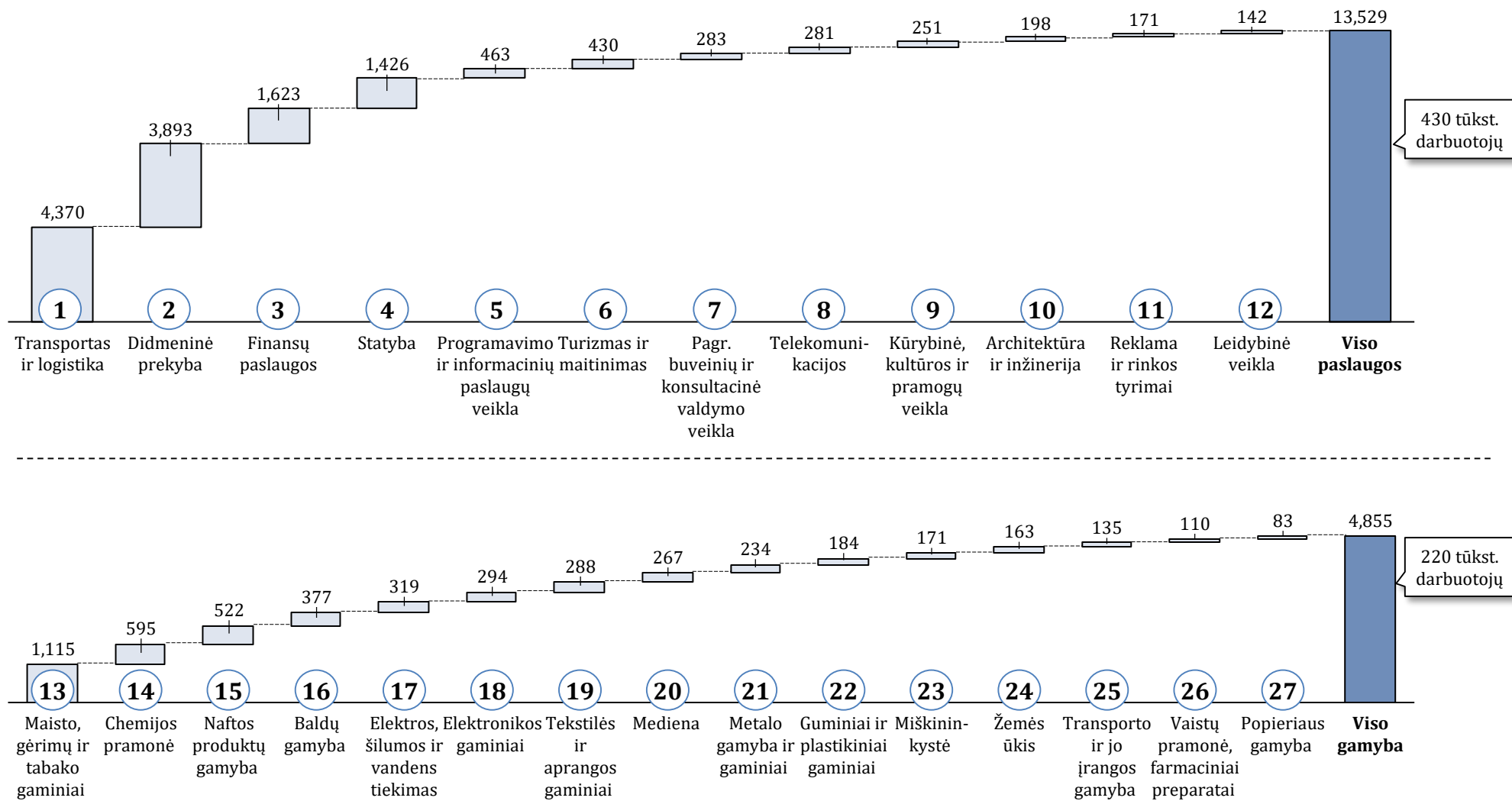

Kriterijai:

1. Industrijos LQ koeficientas atitinkamoje savivaldybėje turi būti **ne žemesnis kaip 1.25**
2. Industrija atitinkamame regione turi patekti tarp regionų, sugeneruojančių **top 25% industrijos pridėtinės vertės**
3. Industrijos generuojama pridėtinė vertė savivaldybėje turi sudaryti **ne mažiau kaip 1% visos industrijos sugeneruojamos pridėtinės vertės**

Iš visų nagrinėjamų industrijų, didžiąją dalį pridėtinės vertės Lietuvoje sudaro paslaugų industrijos

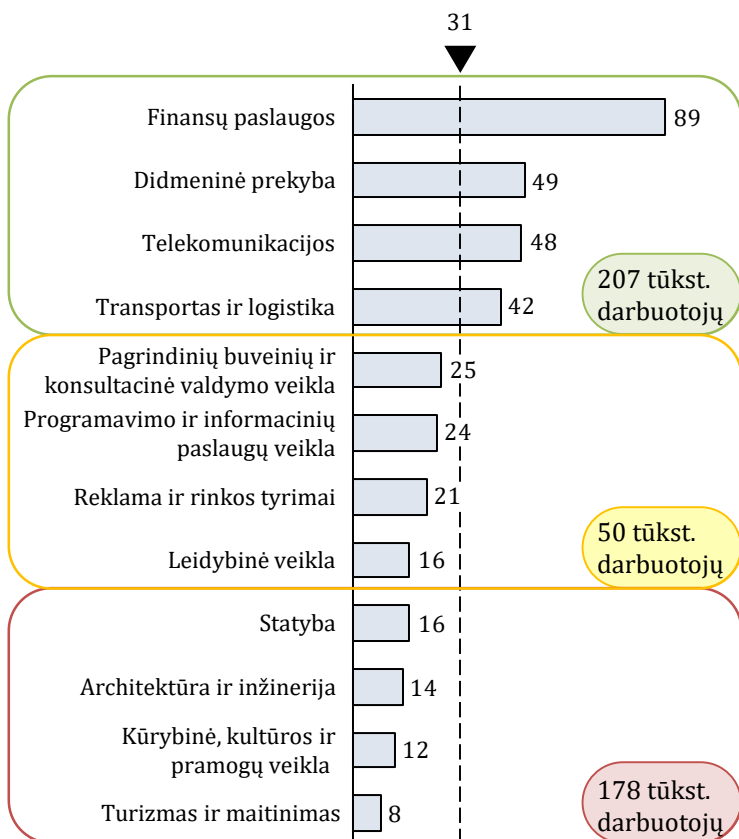
Industrijų pridėtinės vertės pasiskirstymas, mln. EUR, 2016 m.

Aukštos pridėtinės vertės sektoriai kuriasi tik šalia didžiųjų miestų, o regionuose dominuoja mažos pridėtinės vertės sektoriai

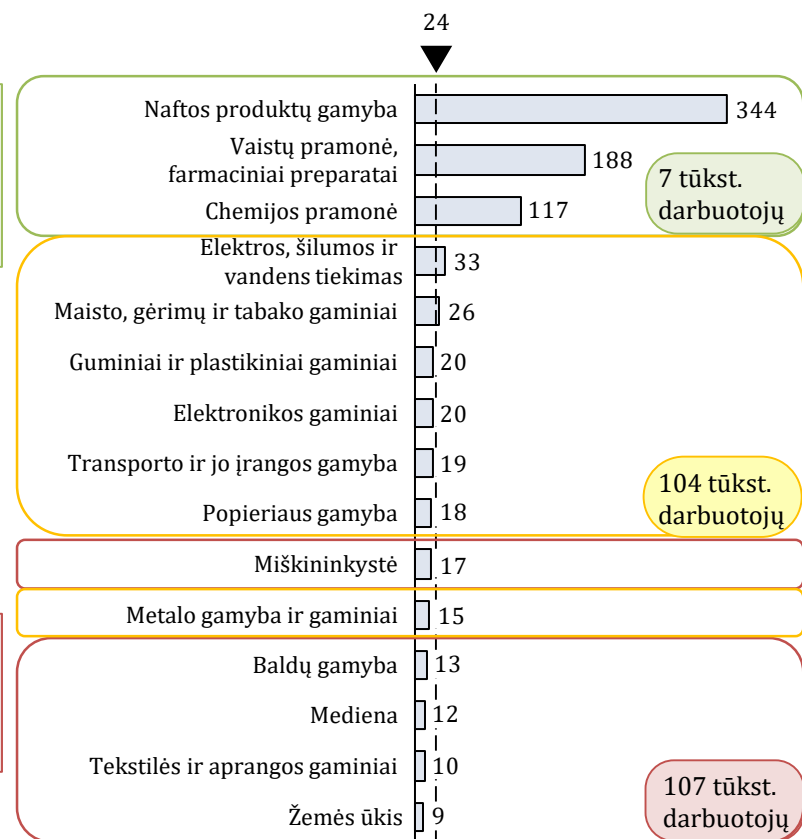
Paslaugų sektorių pridėtinė vertė vienam darbuotojui, tūkst. EUR, 2016

Gamybos sektorių pridėtinė vertė vienam darbuotojui, tūkst. EUR, 2016

Aukštos pridėtinės vertės sektoriai yra lokalizuoti išskirtinai aplink didžiuosius miestus

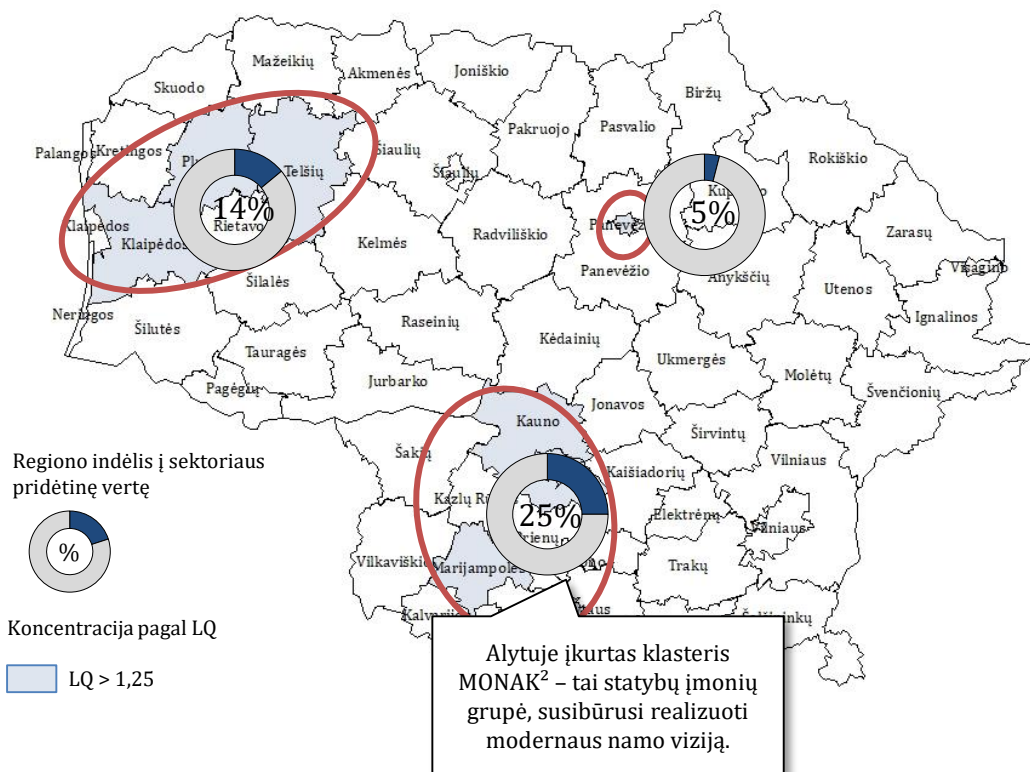
Žemos pridėtinės vertės sektoriai yra koncentruoti pagrindė regione

4 Statyba ir statybų inžinerija

Visoje Lietuvoje augantis sektorius, tačiau koncentruotas vidurio ir vakarų Lietuvoje

Koncentracijos išsidėstymas

Sektoriaus pagrindiniai rodikliai, 2016 m.

• Pridėtinė vertė	€ 1 425 mln. (3.7% BVP)
<i>Pokytis nuo 2012 m.</i>	<i>+€ 400 mln. +8.6% p.a.</i>
• Darbuotojų skaičius	89 tūkst. (6.3% LT)
<i>Pokytis nuo 2012 m.</i>	<i>+4.4 tūkst. +1.3% p.a.</i>
• Eksportas	€ 78 mln. (2% apyvartos)
• Įmonių skaičius	7 037

Perspektyvos

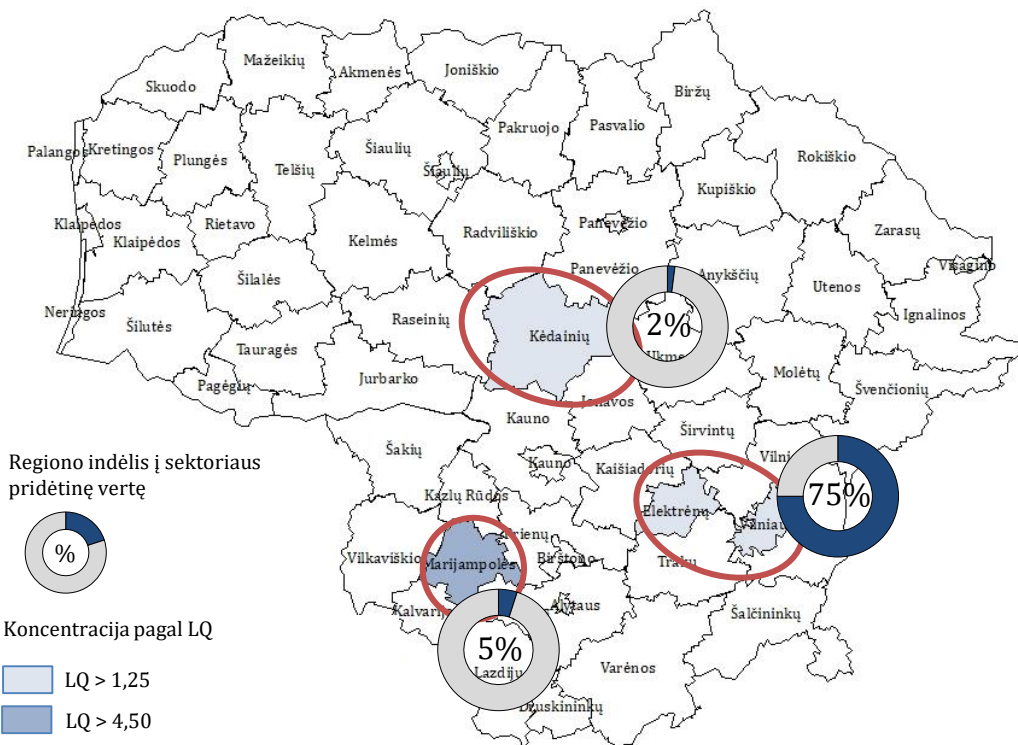
Ilgalaikės statybos sektoriaus raidos tendencijos:

- Didėjanti paklausa aplinkai nežalingos statybos verčia keisti statyboje naudojamas technologijas
- Statybos sektorius naudoja vis daugiau IT sprendimų tokių, kaip 5-D BIM, leidžiančių atvaizduoti penkių dimensijų funkcinę charakteristiką.
- Reikiamam produktyvumui pasiekti reikalinga skaitmeninė statyba, pritaikanti daiktų interneto sprendimai, leidžiantys sujungti skirtingus procesus

7 Buveinių ir konsultacinė valdymo veikla

Augančios svarbos sektorius, susitelkęs Vilniaus, pietų ir vidurio Lietuvos regionuose

Koncentracijos išsidėstymas

Sektoriaus pagrindiniai rodikliai, 2016 m.

• Pridėtinė vertė	€ 283 m.	(0.7% BVP)
Pokytis nuo 2012 m.	-€ 82 m.	-6.2% p.a.
• Darbuotojų skaičius	11.1 tūkst.	(0.8% LT)
Pokytis nuo 2012 m.	+2.7 tūkst.	+7.2% p.a.
• Eksportas	€ 24 m.	(5% apyvartos)
• Įmonių skaičius	2 767	

Perspektyvos

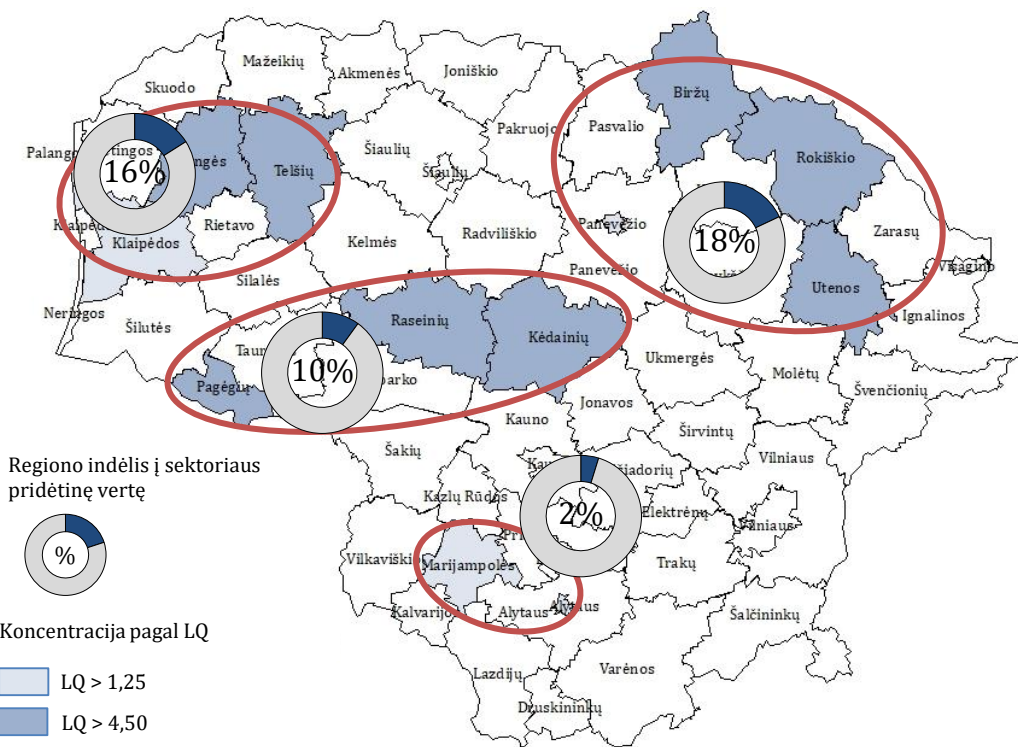
Ilgalaikės Lietuvos pagrindinių buveinių ir buveinių konsultacinės veiklos sektoriaus raidos tendencijos:

- Verslo konsultacinė veikla sudaro šio sektoriaus pagrindą ir jos pridėtinė vertė auga. Tuo tarpu sektoriaus pridėtinės veiklos mažėjimas buvo sukeltas pagrindinių buveinių veiklos smukimo.
- Gerėjančios verslo kūrimo bei plėtros sąlygos Lietuvoje reiškia, kad verslo konsultacinės veiklos paklausa didės ir artės prie Vakarų Europai būdingos praktikos.

13 Maisto, gėrimų ir tabako gaminiai

Augantis sektorius, išsidėstęs beveik po visą Lietuvos teritoriją

Koncentracijos išsidėstymas

Sektoriaus pagrindiniai rodikliai, 2016 m.

• Pridėtinė vertė	€ 1 115 mln. (2.9% BVP)
<i>Pokytis nuo 2012 m.</i>	<i>+€ 389 mln. +11.3% p.a.</i>
• Darbuotojų skaičius	43.2 tūkst. (3.1% LT)
<i>Pokytis nuo 2012 m.</i>	<i>+2.5 tūkst. +1.5% p.a.</i>
• Eksportas	€ 1 503 mln. (37% apyvartos)
• Įmonių skaičius	842

Perspektyvos

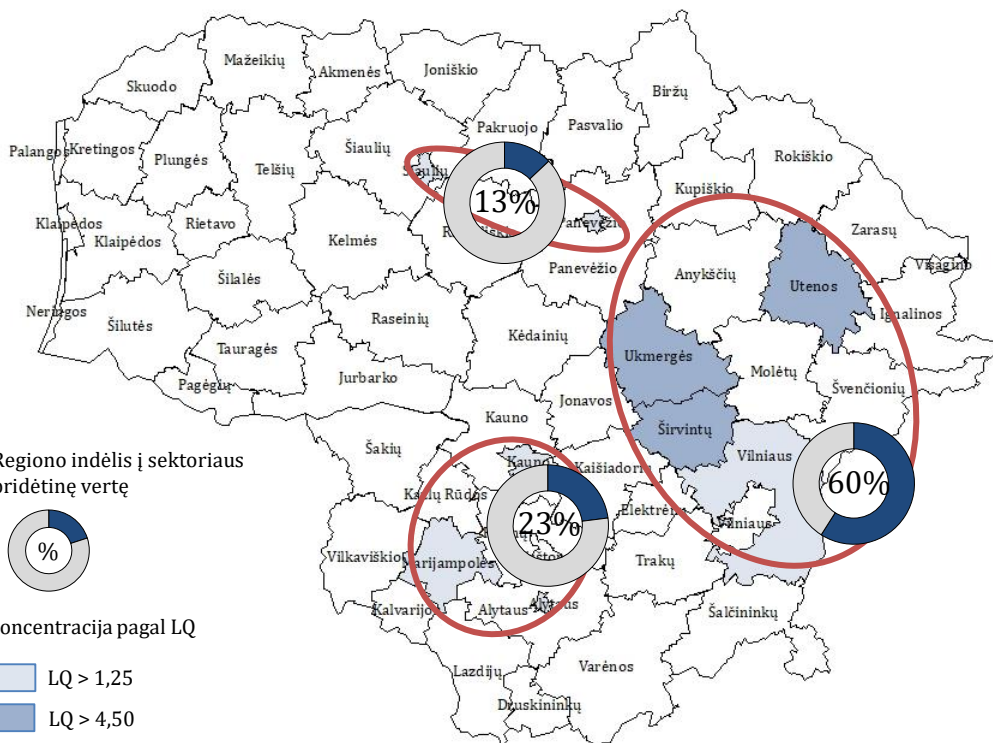
Ilgalaikės maisto, gėrimų ir tabako prekybos sektoriaus raidos tendencijos:

- Prognozuojamas maisto kainų augimas - pieno produktų kainos pradėjo sparčiai augti nuo 2016 m. vidurio ir ketvirto ketvirčio pradžioje jos buvo 20-70% aukštesnės nei istorinės žemumos pasiektos 2016 m. II ketvirtyje.
- Pasaulinė mėsos gamyba 2025 m., pasak FAO, bus 16% didesnė nei 2013-2015 m. laikotarpiu. Tokį augimą didžiąja dalimi lems besivystančios šalys. Prognozuojamas mėsos vartojimo augimas iki 2025 m. - 1,3 kg daugiau nei 2013-2015 m.

18 Elektronikos gaminių gamyba

Rytų ir vidurio Lietuvoje specializuotas sektorius su perspektyvia ateitimi

Koncentracijos išsidėstymas

Sektoriaus pagrindiniai rodikliai, 2016 m.

• Pridėtinė vertė	€ 293.6 mln. (0.8% BVP)
<i>Pokytis nuo 2012 mln</i>	<i>+€ 43 mln. +4.0% p.a.</i>
• Darbuotojų skaičius	15.0 tūkst. (1.1% LT)
<i>Pokytis nuo 2012 mln</i>	<i>+1.7 tūkst. +3.1% p.a.</i>
• Eksportas	€ 723 mln (72% apyvartos)
• Įmonių skaičius	379

Perspektyvos

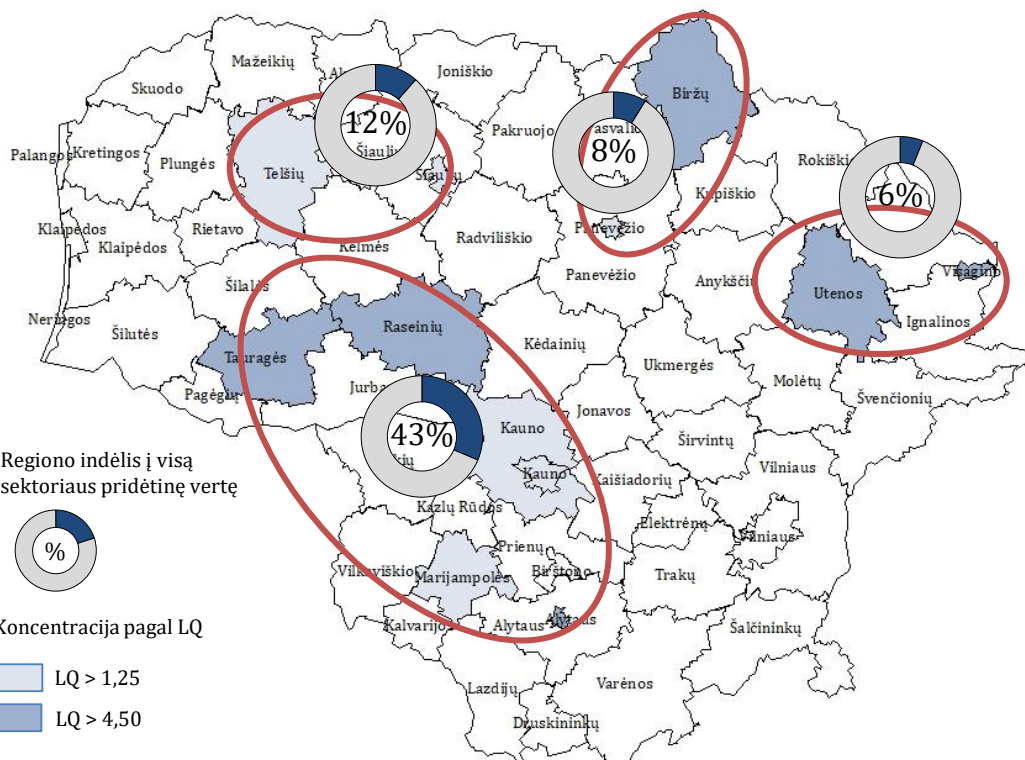
Ilgalaikės Lietuvos elektronikos gamybos sektoriaus raidos tendencijos:

- Pasulyje prasidėjo ketvirtoji pramonės revoliucija, apjungianti fizinius ir informacinius mechanizmus, taip sukuriant išmaniuosius tinklus gebančius savarankiškai veikti gamybos procesą.
- Lietuvoje kuriama platforma, remiama verslo, valstybės ir universitetinių organizacijų, kuria siekiama pasiruošti transformacijai ir išlaikyti turimus konkurencinius pranašumus.

19 Tekstilės ir aprangos gamyba

Vidurio ir pietų Lietuvoje esantis svarbus sektorius su augančiu produktyvumu

Koncentracijos išsidėstymas

Sektoriaus pagrindiniai rodikliai, 2016 m.

• Pridėtinė vertė	€ 287.5 mln. (0.7% BVP)
Pokytis nuo 2012 mln	+€ 51 mln. +5.0% p.a.
• Darbuotojų skaičius	28.3 tūkst. (2.0% LT)
Pokytis nuo 2012 mln	- 0.7 tūkst. -0.6% p.a.
• Eksportas	€ 527 mln (84% apyvartos)
• Įmonių skaičius	786

Perspektyvos

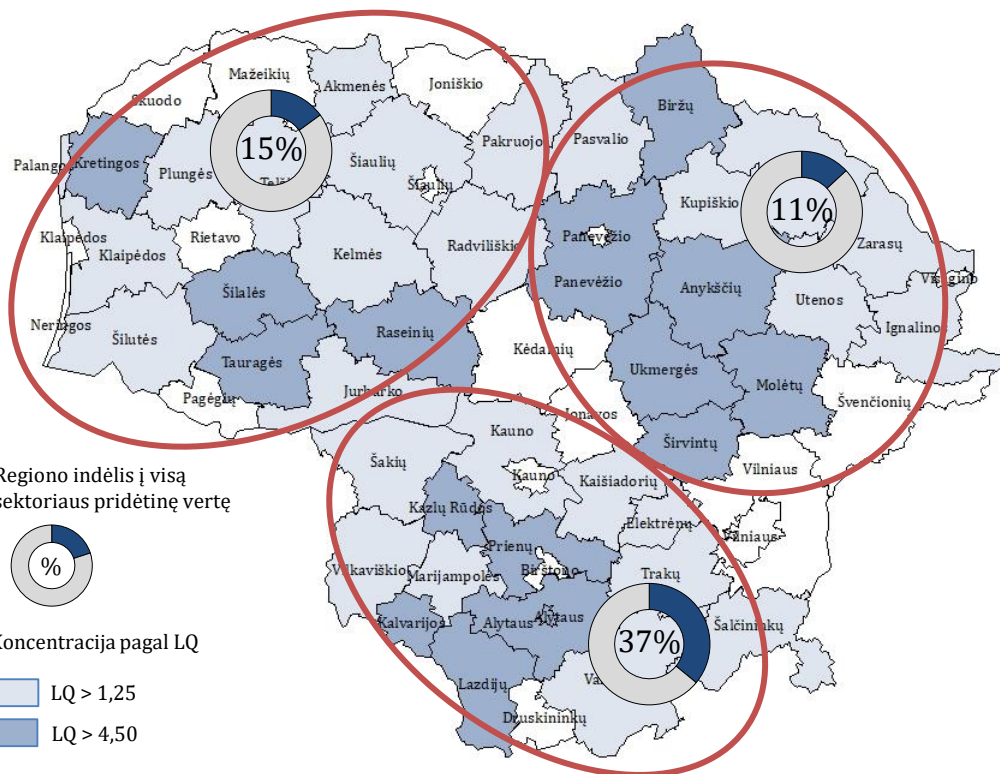
Ilgalaikės Lietuvos tekstilės sektoriaus raidos tendencijos:

- Europoje per paskutinį dešimtmetį vyko struktūriniai pokyčiai, kuomet sektoriuje veikiančių įmonių skaičius mažėjo, tačiau produktyvumas augo 36%¹ siekiant konkuruoti su pigiais Azijos gamintojais.
- Naujos vystymosi tendencijos orientuotos į lanksčią, specializuotą mažų apimčių ir didelio efektyvumo gamybą. Tai susideda iš puikias galimybes Lietuvos gamintojams.

20 Medienos ir medienos gaminių gamyba

Regionuose specializuotas sektorius, išsidėstęs beveik visoje Lietuvos teritorijoje

Medienos sektorius

Sektoriaus pagrindiniai rodikliai, 2016 m.

• Pridėtinė vertė	€ 266.9 mln. (0.7% BVP)
<i>Pokytis nuo 2012 mln</i>	<i>+€ 90 mln. +10.8% p.a.</i>
• Darbuotojų skaičius	21.6 tūkst. (1.5% LT)
<i>Pokytis nuo 2012 mln</i>	<i>+2.1 tūkst. +2.6% p.a.</i>
• Eksportas	€ 607 mln (56% apyvartos)
• Įmonių skaičius	1 062

Perspektyvos

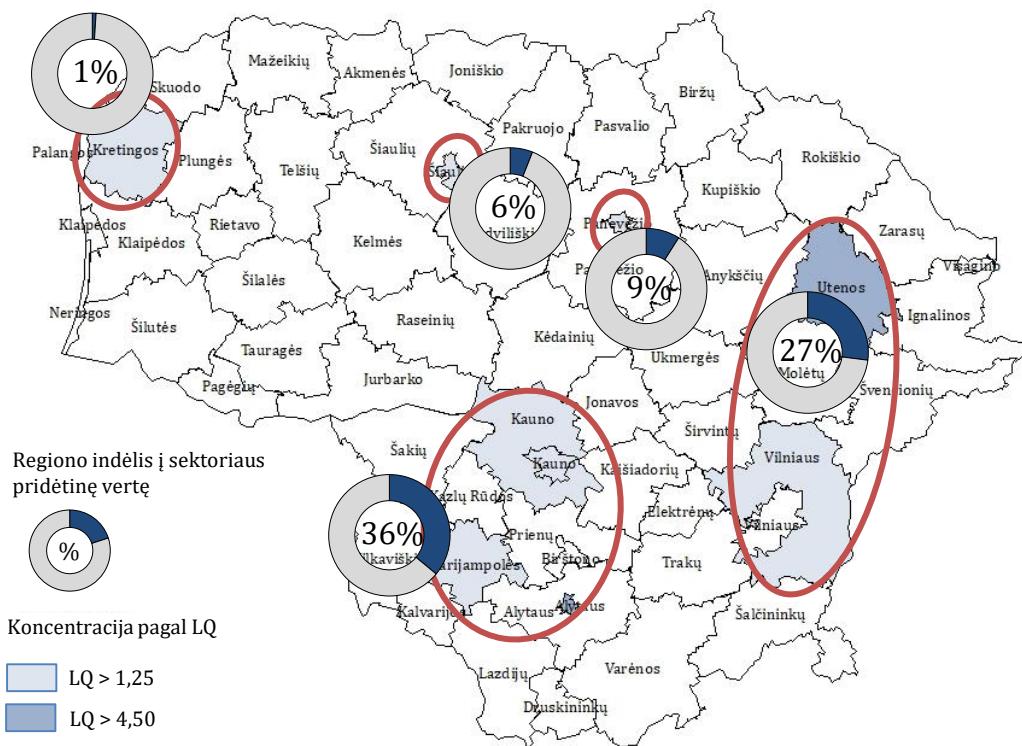
Ilgalaikės Lietuvos medienos gaminių sektoriaus raidos tendencijos:

- Viena svarbiausių Lietuvos regionų pramoninių specializacijų – medienos ruošą ir apdirbimą – kartu su baldų sektoriumi yra pati konkurencingiausia iš šalies pramonės šakų.
- Aukšta kokybė išsiskirianti produkcija leidžia Lietuvai sėkmingai specializuoti savo produkciją ir integruotis į vakarų gamybos grandines.

21 Metalo gaminiai ir gamyba

Augantis sektorius susitelkęs aplink didžiuosius miestus

Koncentracijos išsidėstymas

Sektoriaus pagrindiniai rodikliai, 2016 m.

• Pridėtinė vertė	€ 233.6 m.	(0.6% BVP)
<i>Pokytis nuo 2012 m.</i>	<i>+€ 54 m.</i>	<i>+6.8.9% p.a.</i>
• Darbuotojų skaičius	15.1 tūkst.	(1.1% LT)
<i>Pokytis nuo 2012 m.</i>	<i>+1.8 tūkst.</i>	<i>+3.2% p.a.</i>
• Eksportas	€ 429 m.	(52% apyvartos)
• Įmonių skaičius	717	

Perspektyvos

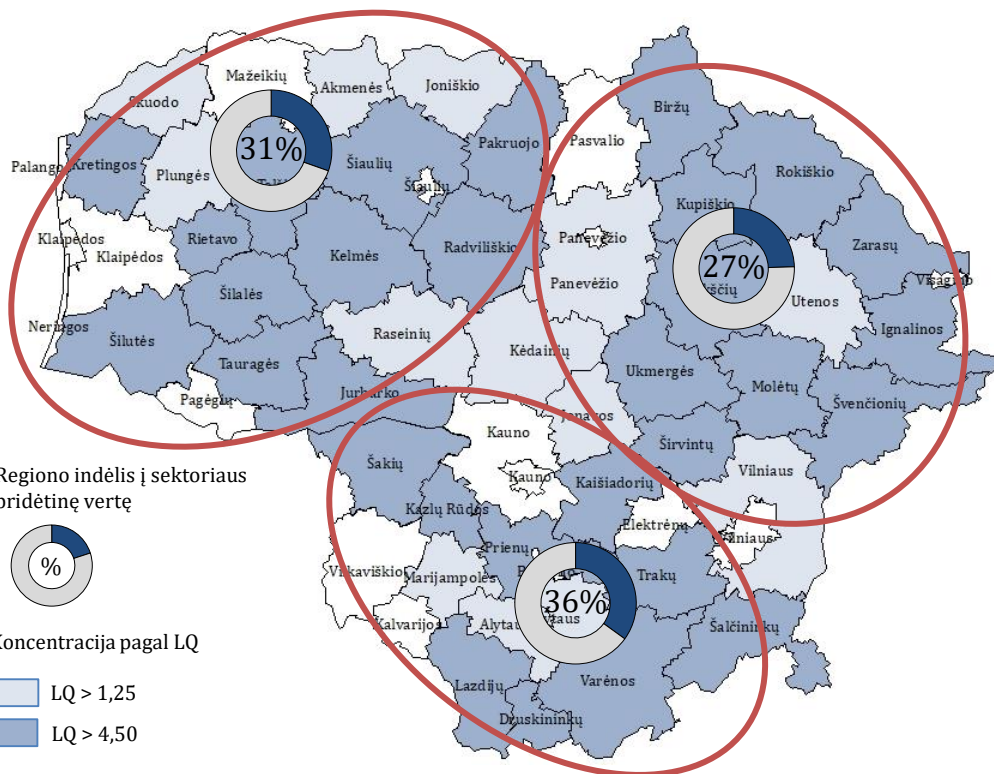
Ilgalaikės Lietuvos metalo sektoriaus raidos tendencijos:

- Lietuva pirmąją ES pagal metalo produkcijos vertės pokytį nuo 2002 m. ir toliau juda link aukštesnę pridėtinę vertę kuriančios produkcijos.
- Stabilus ES ekonomikos augimas užtikriną metalo gaminių eksporto srauto augimą ir pajamų stabilumą.
- Kryptis link labiau specializuotų metalo gaminių leidžia Lietuvai išvengti nepastovumo dėl paklausos ar energijos kainų svyravimų šioje rinkoje.

23 Miškininkystė

Regionuose specializuotas sektorius, išsidėstęs beveik visoje Lietuvos teritorijoje

Koncentracijos išsidėstymas

Sektoriaus pagrindiniai rodikliai, 2016 m.

• Pridėtinė vertė	€ 170.5 m.	(0.4% BVP)
<i>Pokytis nuo 2012 m.</i>	<i>+€ 37 m</i>	<i>+6.3% p.a.</i>
• Darbuotojų skaičius	10.1 tūkst.	(0.7% LT)
<i>Pokytis nuo 2012 m.</i>	<i>+0.4 tūkst.</i>	<i>+1.0% p.a.</i>
• Eksportas*	€ 103 m.	(25% apyvartos)
• Įmonių skaičius	760	

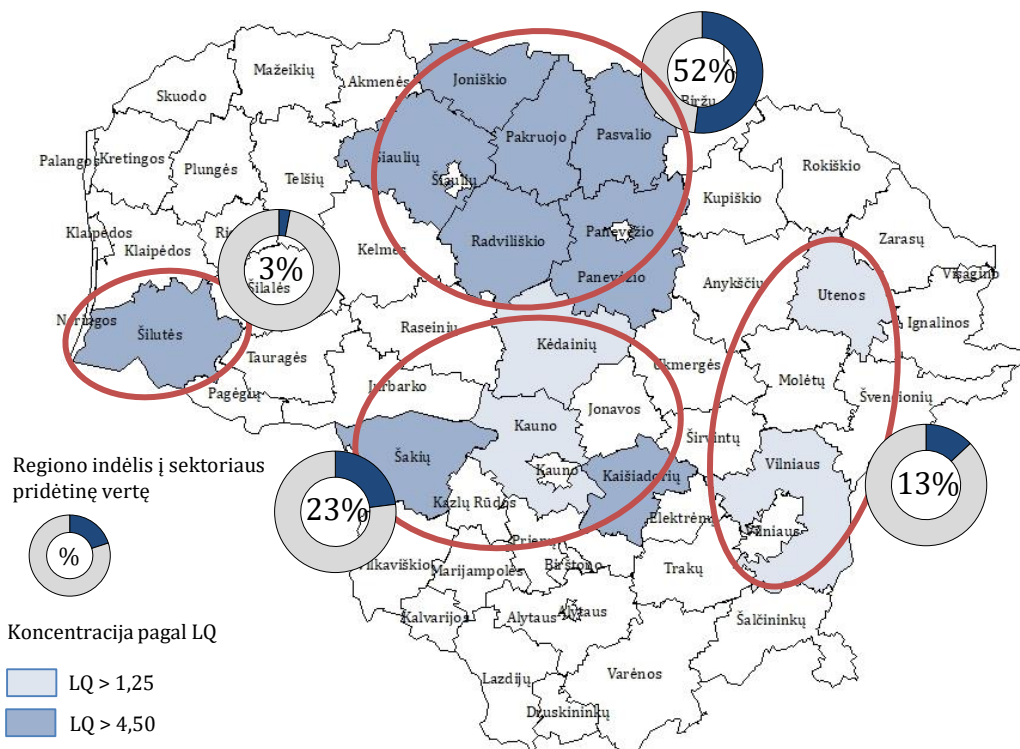
Perspektyvos

Ilgalaikės Lietuvos miškininkystės sektoriaus raidos tendencijos:

- Įgyvendinant EPBO siūlymą reformuoti Lietuvos urėdijas bus galima pasiekti didesnę miškininkystės sektoriaus pelningumą mažinant išlaidas bei didinant darbuotojų efektyvumą ir kompetenciją.
- Nors visų Baltijos šalių eksporto apimtys siekia apie 25% produkcijos, Lietuvos pelningumas šiame sektoriuje yra apie 7% mažesnis nei Latvijos ar Estijos.

Šiaurės ir vidurio Lietuvoje specializuotas sektorius

Koncentracijos išsidėstymas

Sektoriaus pagrindiniai rodikliai, 2016 m.

• Pridėtinė vertė	€ 163.3 m.	(0.6% BVP)
Pokytis nuo 2012 m.	-€ 11 m.	-1.6% p.a.
• Darbuotojų skaičius	19.4 tūkst.	(1.4% LT)
Pokytis nuo 2012 m.	+0.9 tūkst.	+1.2% p.a.
• Eksportas	-	(-)
• Įmonių skaičius	-	

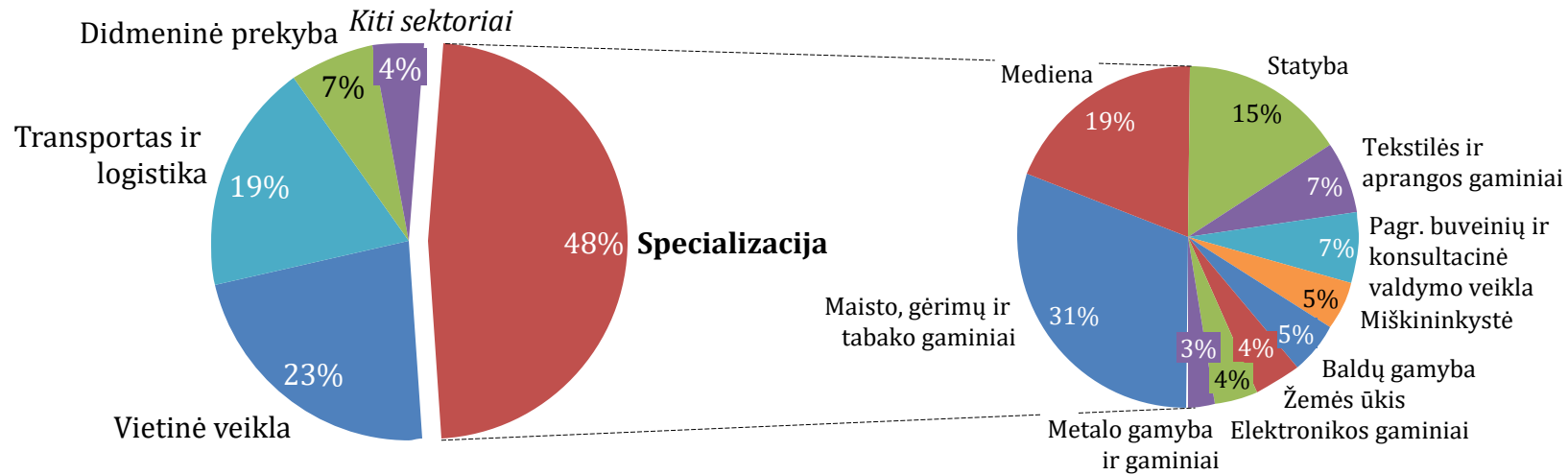
Perspektyvos

Ilgalaikės Lietuvos žemės ūkio sektoriaus raidos tendencijos:

- Žemės ūkio sektorius yra priklausomas nuo oro sąlygų, naftos kainų bei žemės ūkio produktų pasaulinių kainų. Dėl to sektoriaus rodikliai nėra labai pastovūs.
- Sektoriui labiau industrializuojantis yra investuojama į technologijas bei didesnes apimtis, todėl Lietuvos žemės ūkio produktų kainos liks konkurencingos

Marijampolės regionas – specializuotas gamybiniuose sektoriuose. Regione koncentruojasi maisto ir medienos sektoriai bei kitos pramonės

Pridėtinės vertės pasiskirstymas

Ekonominė specializacija

- Marijampolės regionas yra stipriai koncentruotas pramonėje. Šiam sektoriui reikalinga inžinerijoje, statyboje ir mechanikoje specializuota darbo jėga, kuri yra ruošiama Marijampolės PRC. Regionas yra taip pat aprūpinamas paruošiama kvalifikuota darbo jėga iš Alytuje esančio Profesinio rengimo bei Kauno technologijų centruose.
- Regione taip pat yra stipriai specializuotų maisto pramonės savivaldybių, kurios kartu su kitomis regiono savivaldybėmis sudaro apie 11% Lietuvos produkcijos.
- Marijampolės ir Alytaus regionai taip pat specializuojasi įvairiose gamybinėse veiklose, tačiau jose sugeneruoja tik mažą dalį visos industrijos pridėtinės vertės paliekant galimybę tolimesnei plėtrai.

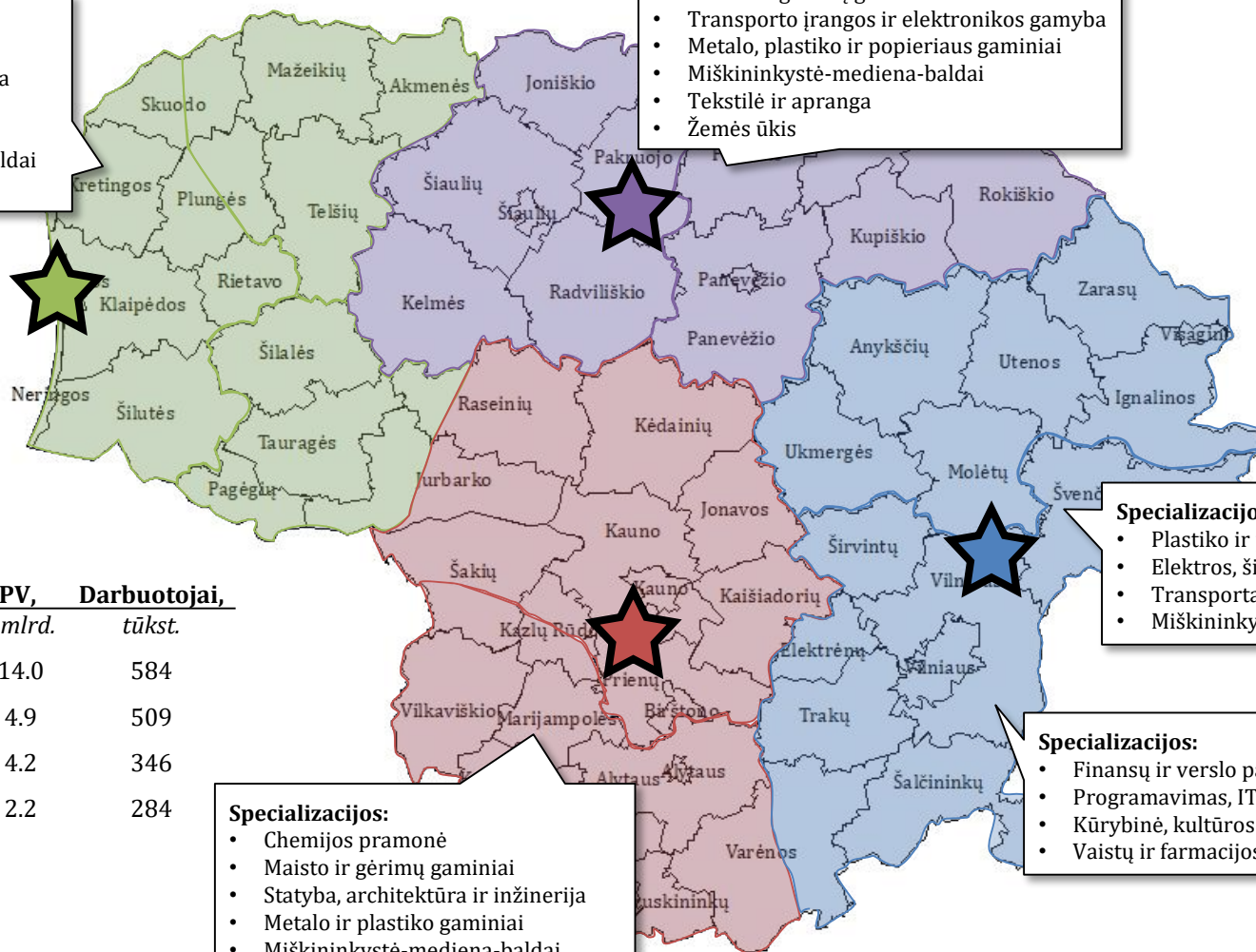
Ateities kryptis – save išlaikantys, kritinio ekonominio dydžio ir specializuoti funkciniai regionai?

Specializacijos:

- Transportas ir logistika
- Transporto įrangos gamyba
- Naftos produktų gamyba
- Chemijos pramonė
- Miškininkystė-mediena-baldai
- Statyba

Specializacijos:

- Maisto ir gėrimų gaminiai
- Transporto įrangos ir elektronikos gamyba
- Metalų, plastiko ir popieriaus gaminiai
- Miškininkystė-mediena-baldai
- Tekstilė ir apranga
- Žemės ūkis

Specializacijos:

- Plastiko ir popieriaus gaminiai
- Elektros, šilumos ir vandens tiekimas
- Transportas ir logistika
- Miškininkystė-mediena

Specializacijos:

- Finansų ir verslo paslaugos
- Programavimas, IT ir telekomunikacijos
- Kūrybinė, kultūros ir pramogų veikla
- Vaistų ir farmacijos pramonė

Specializacijos:

- Chemijos pramonė
- Maisto ir gėrimų gaminiai
- Statyba, architektūra ir inžinerija
- Metalų ir plastiko gaminiai
- Miškininkystė-mediena-baldai
- Tekstilė ir apranga
- Turizmas ir maitinimas

Traukos centrai	PV, € mlrd.	Darbuotojai, tūkst.
-----------------	----------------	------------------------

● Vilniaus	14.0	584
● Kauno	4.9	509
● Klaipėdos	4.2	346
● Šiaulių	2.2	284